

KERKENBELEIDSPLAN ROOSDAAL

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

roos
daal

Finaal 25-6-2026

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	5
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Sint-Amanduskerk in Borchtlombeek	6
2.1.1. Identificatie	6
2.1.2. Beschrijving	7
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	17
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	18
2.2. Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk in Kattem.....	20
2.2.1. Identificatie	20
2.2.2. Beschrijving	21
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	27
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	28
2.3. Sint-Apolloniakerk in Ledeborg.....	30
2.3.1. Identificatie	30
2.3.2. Beschrijving	31
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	39
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	40
2.4. Onze-Lieve-Vrouwkerk in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek.....	42
2.4.1. Identificatie	42
2.4.2. Beschrijving	43
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	57
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	58
2.5. Sint-Gaugericuskerk in Pamel.....	60
2.5.1. Identificatie	60
2.5.2. Beschrijving	61

<i>c) Bouwfysische toestand</i>	71
2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	72
2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	73
2.6. Sint-Martinuskerk in Strijtem	75
2.6.1. Identificatie	75
2.6.2. Beschrijving	76
2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	85
2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	86
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	87
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	87
3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	95
BESLUIT	100
BIJLAGE: Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2026-2031	101

INLEIDING

Dit gemeentelijk kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Roosdaal:

1. Sint-Amanduskerk, Kerkplein, 1761 Borchtlombeek
2. Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk, Abeelstraat 81, 1760 Kattem
3. Sint-Apolloniakerk, Kapelleweide 9, 1760 Ledeberg
4. Onze-Lieve-Vrouwerk, Koning Albertstraat 158, 1760 Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek
5. Sint-Gaugericuskerk, Brusselstraat 12, 1760 Pamel
6. Sint-Martinuskerk, Strijtemplein 8, 1760 Strijtem

Dit samenvattend document is het resultaat van overleg en bespreking door en tussen diverse geledingen van het parochiale leven in onze federatie.

In eerste instantie hebben de parochianen en de zoneploeg onder leiding van pastoor Kris van den Bossche in diverse besprekingen (zie Bijlage: Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2026-2031 - Globale pastorale visie voor de parochies van Roosdaal - 3.) en met de vertegenwoordigers van het parochiale leven van onze 5 parochies een keuze gemaakt met betrekking tot de pastorale plannen per parochie daarbij inspiratie opleverend voor het gebruik van de kerkgebouwen.

De individuele kerkfabrieken van de pastorale zone Roosdaal hebben vanaf 2018 (opmaak van het eerdere gemeentelijk kerkenbeleidsplan 2019 - 2025) in diverse stappen verder gewerkt aan de aanpassing van hun kerkenbeleidsplan hetgeen resulteert in hun inbreng daarvan vandaag in dit document.

Het centraal kerkbestuur heeft sinds zijn oprichting de kerkfabrieken bij het bovenstaande steeds begeleid en is daarbij als coördinator opgetreden. Zij hebben met het college van burgemeester en schepenen een afsprakennota en amendement 1 (gestegen energiekosten en loonkosten) daaraan genegotieerd in het kader van het meerjarenplan 2019 - 2025. In de loop van de voorbije periode in dit meerjarenplan is er tussentijds overleg geweest met de financieel directeur van het gemeentebestuur en is er een evaluatie/actualisatie van gemaakt.

Het centraal kerkbestuur heeft in het kader van de voorbereiding van de hernieuwing van het gemeentelijk kerkenbeleidsplan overleg gehad met de verschillende kerkraden in 2025 en 2026 (besprekingen van het centraal

kerkbestuur met de voorzitters en penningmeesters op 24/2/2025, 1/7/2025, 3/2/2026). Een extract van het besluit van de bespreking van het centraal kerkbestuur van 26/5/2026 waar het gemeentelijk kerkenbeleidsplan in zijn definitieve vorm is goedgekeurd wordt bezorgd aan de toezichthoudende overheden en is in de praktijk vertaald in het laatste hoofdstuk met betrekking tot de toekomstvisie voor onze pastorale zone:

Het centraal kerkbestuur en het college van burgemeester en schepenen hebben de inhoud van dit document overlegd op hun besprekingen van 23/12/2025 en 27/1/2026 . Er wordt met het college van burgemeester en schepenen een afsprakennota overeengekomen die het kader van het meerjarenplan 2026 - 2031 zal bevatten.

Dit gemeentelijk kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen het gemeentebestuur van Roosdaal, het centraal kerkbestuur van Roosdaal en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd: door de bisschop van Aartsbisdom Mechelen-Brussel op x/y/2026 en door - door de gemeenteraad van de gemeente Roosdaal op x/6/2026. (zie bijgevoegd kopie van beide getekende beslissingen).

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

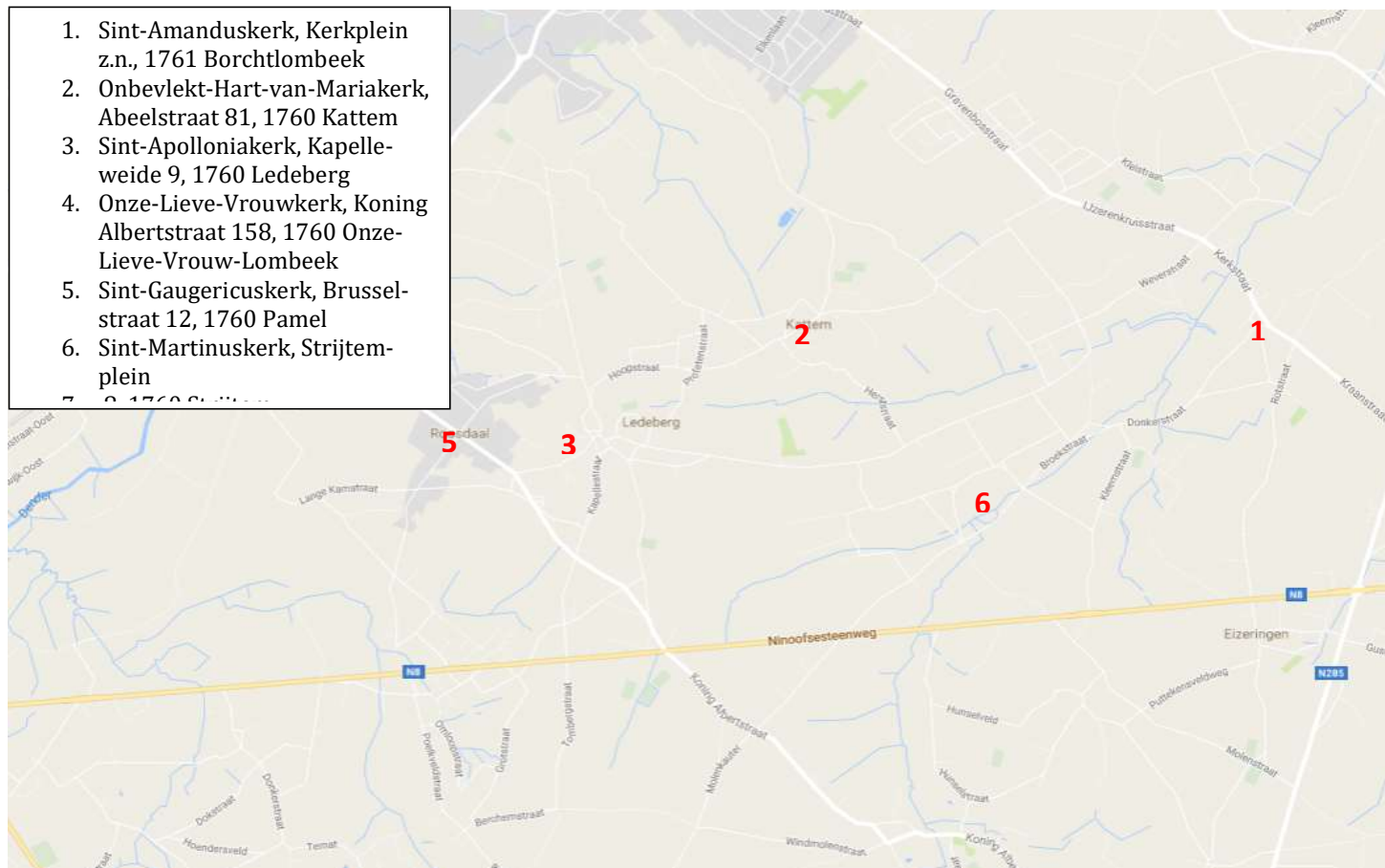
Handtekening gemeentebestuur

Met opmerkingen [JG1]: Aan te passen.

Met opmerkingen [JG2]: Aan te passen.

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Amanduskerk, Kerkplein z.n., 1761 Borchtlombeek
2. Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk, Abeelstraat 81, 1760 Kattem
3. Sint-Apolloniakerk, Kapelleweide 9, 1760 Ledeberg
4. Onze-Lieve-Vrouwekerk, Koning Albertstraat 158, 1760 Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek
5. Sint-Gaugericuskerk, Brusselstraat 12, 1760 Pamel
6. Sint-Martinuskerk, Strijtemplein

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Amanduskerk in Borchtlombeek

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Amanduskerk

Geografische ligging

- Kerkplein zonder nummer, Roosdaal, 1761 Borchtlombeek
- Sectie A nr. 305 A en sectie A nr. 304 C.
- Provincie: Vlaams-Brabant

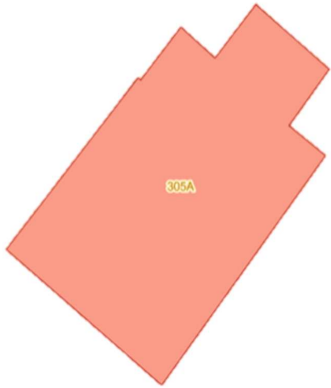
Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Pastorale regio Halle
- Pastorale zone Roosdaal
- Dekenaat Lennik
- Parochie: St.-Amandus, Roosdaal, deelgemeente Borchtlombeek.

Eigenaar: gemeente Roosdaal

Bescherming(en)

- Beschermd als monument 21.08.2003
- Beschermd orgel 11.09.1979

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De inventaris onroerend erfgoed beschrijft het kerkgebouw als volgt:

“Laatgotische zandstenen constructie uit einde 16de eeuw - begin 17de eeuw, met omringend kerkhof ingeplant in de dorpskern.

De plattegrond omvat een ingebouwde westtoren, een driebeukig schip van vier traveeën en een rechthoekig, vlak gesloten koor. Beide sacristieën en de verbrede zijbeuken dateren uit de 19de eeuw.

Vierkante toren uit einde 16de eeuw gestut door twee in de westgevel uitspringende steunberen met vier versnijdningen; de klokkenverdieping met slanke gekoppelde galmgaten en bekronende ingesnoerde naaldspits, dateert uit begin 17de eeuw. Begane grond voorzien van een kruisribgewelf en naar het schip geopend door middel van arcaden op zuilen en imposten. Hoog spitsboogvormig westvenster met metalen roedeverdeling (19de eeuw) en westingang met korfboogomlijsting met laatgotisch profiel, sluitsteen en druiplijst.

Blind middenschip gescheiden van de zijbeuken door middel van zuilen met sokkel en kapiteel; overwelfing met barok inslag: brede gecaïssonnerde gordelbogen en ribben op consoles (tweede helft 17de eeuw). Verbrede zijbeuken (19de eeuw) voorzien van bakstenen zijgevels met spitsboogvensters met stenen onderdorpels, imposten en sluitsteen en metalen roedeverdeling.

Rechthoekig koor van twee traveeën overwelfd met een van stucversiering voorziene spitstoon en verlicht door middel van vensters als in de westgevel. Sacristieën onder lessenaarsdak tegen de blindgemaakte eerste travee. Decapering van het interieur aan de gang (1972).

Mobilair. Schilderij met "Aanbidding der Wijzen" (17de eeuw, gerestaureerd 1868); beeldhouwde Calvarie met laatgotische inslag, onder een luifel tegen de koorsluiting (volkskunst, 17de eeuw?).

Meubilair uit 17de en 18de eeuw, onder meer barok hoofdaltaar, barokke biechtstoelen, een gedateerd 1657, Louis XV-koorlambriserings- en -banken (midden 18de eeuw) en preekstoel (derde kwart 18de eeuw). “

Stedenbouwkundige ontwikkeling Borchtlombeek

Eerst Lombeccha (oorkonde uit 1112), Lumbec(c)a (1140, 1163, 1209). Daarna Burchgreven Lombeke (1300), 's Borchgraven Lombeke (1328, 1418).

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De Sint-Amanduskerk op de kaart van Ferraris 1771-
1777, geopunt

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het centrum van Borchtlombeek volgens de kaart van
Popp, 1842-1879), geopunt

Borchtlombeek is hiervan afgeleid: het dorp gelegen op de Lombeek, onder de voogdij van de borchgraven van ...(?). Daar Liedekerke en Borchtlombeek territoriaal samen hoorden, zou men denken aan de borchgraven van Aalst-Liedekerke. Maar er zijn ook oorkonden die verwijzen naar de borchgraven/kasteleinen van Brussel: Lombeke Castellani (1173, 1281, 1295), Lombeke le Castelain (1305). Pas vanaf de 18de eeuw wordt definitief Borchtlombeek vastgelegd.

De oudste gegevens over het bestuur van de heerlijkheid Borchtlombeek dateren van de 15de eeuw. Toen vormde Borchtlombeek één geestelijke parochie met de vrijheerlijkheid Vrije Eigendom-Kattem. Borchtlombeek behoorde tot 1559 tot het bisdom Kamerrijk en maakte administratief deel uit van het Land van Aalst binnen het Graafschap Vlaanderen. Na 1559 werd de parochie bij het aartsbisdom Mechelen ingedeeld.

Borchtlombeek is tot op vandaag nog een landelijke gemeente. De oudste woonkernen situeren zich rondom het driehoekig pleintje bij de kerk en in het gehucht Kattem, van oudsher een abdij-eigendom. De bebouwing bestaat, buiten schaarse middelgrote boerderijen, hoofdzakelijk uit 19de-eeuwse boerenhuizen van baksteen, vermoedelijk ter vervanging van oorspronkelijke leembouw, waarvan trouwens overblijfselen. Uit het dorpscentrum, gelegen bij de kerk, vertrekken een aantal straten, waarlangs zich de recentere bewoning heeft uitgebreid, en die zodoende uitgegroeid zijn tot straatgehuchten.

Bouwgeschiedenis Sint-Amanduskerk

De eerste kerk kan waarschijnlijk in de 9de eeuw gesitueerd worden, in de periode van de villakerkjes ter herinnering aan de grote missioneringsperiode met o.a. Sint-Amandus.

In 1146 werd de kerk voor het eerst in een oorkonde vermeld. Zeker vanaf 1162-1163 was Borchtlombeek een zelfstandige parochie met een eigen pastoor en een eigen tiendengebied. De huidige Sint-Amanduskerk is van een latere datum. Het laatgotisch gebouw in zandsteen werd eind 16de - begin 17de eeuw ingeplant in de dorpskern.

Tijdens de turbulente 16de eeuw werden heel wat kerken vernield. De Sint-Amanduskerk bleef echter grotendeels gevrijwaard. De deken noteerde enkel in het dekenaal verslag van 1602 dat er in de dekenij heel wat klokken werden onvreemd, zo ook in Borchtlombeek.

Op 23 september 1781 bleek de grootste van de drie klokken 'geborsten'. Begin 1790 kregen de klokkengieters N. Simon en C. De Forest uit Bergen, de opdracht de klok te hergieten. Op 15 juni 1790 werd de klok gedoopt/gewijd door E.H. Fr. Van der Elst. Waarschijnlijk heeft de klok niet lang in de toren gehangen want nadat de Fransen in

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

1794 onze streken hadden bezet, hebben zij in vele dorpen klokken meegenomen om ze te hergieten tot kanonnen.

In de 19de eeuw bleek het kerkgebouw te klein geworden. Er werden twee sacristieën toegevoegd en de zijbeuken werden verbreed. Zoals blijkt op oude foto's van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) dat het interieur een neogotische afwerking kreeg met geschilderde plint en sjabloonschilderingen.

In 1824 bouwde Charles Van Peteghem uit Gent in de kerk een eenmanualig orgel met elf registers. Kostprijs 900 florijnen. Het orgel werd grondig gerestaureerd in 1900 door orgelbouwer Stevens uit Duffel. Slechts een drietal oude registers bleven bewaard, alsook het frontpijpwerk met prestant en doublette-pijpwerk, de door Van Peteghem gerecupereerde 17de-eeuwse flesvormige roerfluit en de zeer wijde Bourdon. Wel bleef de orgelkast, op de achterwand na, volledig bewaard.

In 1843 bleef er slechts één kleine gebarsten klok over. Pastoor Schellens en de kerkfabriek lieten 2 nieuwe klokken gieten door klokkengieter L.J. Vanaerschodt-Vandengheyn uit Leuven. Tegelijkertijd werd de gebarsten klok verwijderd en verkocht aan de klokkengieter.

Op 13 juli 1943 werd de grote klok door de Duitsers ontvreemd. Twee zware balken werden gedeeltelijk weggekapt. Op 20 januari 1944 werd ook de kleinere klok weggehaald. Toen werd de klok door de uitgebroken galmgaten aan de kant van de herberg Macken naar beneden gelaten, waarbij het dak van de kerk werd beschadigd en de goot afgerukt.

Daar deze klokken na de oorlog niet werden teruggevonden werden er bij klokkengieter Michiels junior uit Doornik twee nieuwe klokken besteld. De totale kostprijs van 107500 fr. kon grotendeels betaald worden met de staatstoelage van 98657 fr.

Tot 1977, jaar waarin een nieuwe begraafplaats op de Rustheuvel werd aangelegd, werden de Borchtlombekenen begraven op het kerkhof rond de kerk. In 1990 liet de gemeente het kerkhof ontruimen (met mogelijkheid tot het overbrengen van de doden naar de nieuwe begraafplaats). Heden herinnert, links van de kerk, de (verplaatste) gedenkzuil aan de gesneuvelde soldaten, nog aan het vroegere kerkhof en rechts verwijst ook de tekst onder het Christusbeeld ernaar.

Tijdens de restauratie van het kerkgebouw in 2012-2013 werden een aantal belangrijke oudheidkundige en archeologische vaststellingen gedaan: graven met skeletten en muren en funderingen van vroegere bouwsels die meer duidelijkheid brengen over het ontstaan en de evolutie van het kerkgebouw.

De rococo biechtstoel in de zijbeuk. Let op de neogotische sjabloonschilderingen tegen de muurpartijen, KIK

Immers, naar aanleiding van de installatie van een nieuw verwarmingssysteem is een archeologisch onderzoek uitgevoerd in de Sint-Amanduskerk in opdracht van de kerkfabriek. Gedurende een dertigtal dagen hebben twee archeologen de vondsten deskundig blootgelegd en in kaart gebracht; zij hebben hierover een rapport neergelegd. Dit onderzoek werd uitgevoerd in augustus-september door Marjolein Deceuninck van Fenikx bvba in samenwerking met Thomas Pieters en Annelies De Roek van Ruben Willaert bvba en Eline Van Heymbeeck van Monument Vandekerckhove nv. De constructieve samenwerking met de leden van de kerkfabriek, de erfgoedconsulenten, de aannemer en de ontwerpers hebben ertoe geleid dat de nodige wijzingen op een vlotte manier zijn beslist en uitgevoerd met een maximaal behoud van het archeologisch patrimonium.

Een buitenrestauratie van gevels, toren en dak vond plaats in 1996. De leien werden niet vernieuwd, maar gereinigd en met coating behandeld.

Een bouwhistorisch en een materiaaltechnisch onderzoek werden uitgevoerd door Annelies Wauters en Hilde Weissenborn.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Zicht op het schip en het altaar, 1970, KIK

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Zicht op het doksaal vanuit het koor, 1970, KIK

Roerende kerkgoederen

De toekomstige bestemming van een kerkgebouw kan een belangrijke impact hebben op roerend religieus erfgoed. Het is dan ook belangrijk om een zicht te krijgen op de totale omvang en kwaliteit van het roerend religieus erfgoed. In tegenstelling tot de religieuze kunstvoorwerpen die bewaard worden in musea, is het erfgoed in kerken en kloosters lang niet helemaal beschreven en gedocumenteerd. Hieronder een korte opsomming van enkele merkwaardige stukken bewaard in de Sint-Amanduskerk. Deze lijst is echter niet compleet. Het is aangewezen om in de toekomst een inventarisatietraject op te starten (zie verder).

Meubilair

Hoofdaltaar: Het hoofdaltaar bestaat uit een groot retabel, tussen vier rijzige geribde kolommen met Korintische kapitelen. Het stelt de aanbidding der wijzen voor geïnspireerd naar Rubens. Het tabernakel stelt het offer van Isaac voor en wordt geflankeerd door twee aanbeddende engelen die waarschijnlijk de liefde en het geloof voorstellen. Dit altaar dateert uit de 17de eeuw, maar is gewijzigd in de loop van de 18de eeuw. Verder treft men in het koor een houten muurbekleding in Lodewijk XV-stijl aan met twee ingewerkte koorbanken, waarboven tussen twee 18de-eeuwse medaillons die Sint-Pieter en Sint-Paulus voorstellen.

Zijaltaren: Het rechter zijaltaar is toegewijd aan de patroonheilige van de kerk, Sint-Amandus. De Heilige wordt voorgesteld door middel van een polychroom beeld voorgesteld als bisschop met een kerk op de rechterhand. Boven het beeld het opschrift "Sacerdos et Pontifex". Het linker zijaltaar met 18de-eeuwse versieringen is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw. In een nis prijkt een gekleed beeld van de Hemelse Moeder, met daarboven het opschrift "Monstra te esse matrem". Het onderste deel van het altaar vertoont bloemfestoenen, palmtakken en een Mariamonogram in een medaillon.

Kansel: Rechts vooraan scheidt de preekstoel het schip van het koor. De kuip van de kansel wordt geschnaagd door een Sint-Pieter die steunt op een omgekeerd kruis dat aan zijn kruisdood herinnert. De prins der apostelen draagt de twee sleutels in zijn gevouwen handen. Op de kuipvlakken vinden we in een medaillon de afbeelding van de Goede Herder en Onze-Lieve-Vrouw en op de deur ervan een personage met een palm in de hand.

Biechtstoel: In de rechter zijbeuk een biechtstoel uit de 17de eeuw. Twee staande gevleugelde engelen met de drie nagels, de kroon en de doornen van de Kruisiging: deze engelen schragen het middenpaneel. Boven maskers uit wiens mond bloemenslingers naar beneden komen.

In de linker zijbeuk twee biechtstoelen. Ze vertonen vier pilasters voorzien van schelpwerk, gevleugelde engelenkoppen, bloemenslingers en palmtakken in Lodewijk de XVde-stijl.

Cultusobjecten

Doopvont: Voor het rechter zijaltaar staat het witmarmeren doopvont met het deksel uit 1700. Staat op vierkante voet. De schacht met rondingen en de kuip met godrons uit wit marmer. Op het koperen deksel bevindt zich een kruis.

Vaatwerk

Kelk zilver 1761: zeslobbige voet met vier brede en twee korte krommingen zodat het terras acht spiraalvormige compartimenten vertoont. De valse cuppa is verdeeld in vier vlakken met korenaren, druiven afgewisseld met schelpwerk. Het terras en de stam evenals de nodus zijn van spiraalvormige versieringen voorzien. Deze kelk is gebarsten Keurmerk Bergen 1761.

Ciborie zilver 1685: Ronde voet met palmtakken. De balusterstam is met dezelfde motieven versierd. In de nodus bladwerk en drie druiventrossen. Onder de valse kuip een ring met laurierbladeren. De kelkomvatting vertoont drie gevleugelde engelenkoppen van elkaar gescheiden door fruit, druiven, palmtakken en slingers van bloemen en groen. In het deksel eveneens drie engelenkoppen, druiven en bloemen, bekroond door een sfeer met kruisje. Onder op de voet gegraveerd inschrift: D.F.P.B. 1685.

Zonnemonstrans zilver 1692: Zeslobbige voet met drie grote en drie kleine krommingen. Op het terras drie gevleugelde engelenkoppen en drie cartouches. De stam is versierd met een ring en laurierbladeren. De knoop wordt in drie vakken verdeeld met bladwerk in C-vorm. Rond de linula met stralen, vijf gevleugelde engelenkoppen en twee engelen in aanbidding neergeknield. Het geheel is nog voorzien van breed loofwerk en loopt uit in een grote opengewerkte kroon met een kruisje op de sfeer. Keurmerk Brabantse Leeuw, stadsmerk Brussel

Grafiek en drukwerk

Missaalband zilver 1891: Op de voor- en rugzijde van de roodlederen band bevinden zich in totaal veertien platen zilver tot versiering in vorm van palmtakken bladwerk krommingen in vorm van een korfboog uitgesneden hikplaten en in het midden op de voorzijde in een medaillon het opschrift: "ST. Amant – DISTE". Met het IHS-monogram het kruis en de drie nagels der kruisiging.

Textiel

Koorkap Goudraad 17de eeuw: Op het schild in goudraad de H. Amandus. Deze apostel van Vlaanderen is voorgesteld als bisschop met mijter en mantel hij draagt een kerk in de rechterhand en een staf in de linker. Aan zijn voeten ligt een draak. Dit alles te midden van breed loofwerk. Deze koorkap is sterk gerestaureerd.

Funerair erfgoed

Grafzerk Arduin 1653: Buiten tegen de rechter koormuur treffen wij een steen aan met de afbeelding van Sint-Jan de Doper en de H. Geertrui. Opschrift: "Hier light begraven den/ eer-samen Jan De Ro (sone Jans?) / die sterft den 21 junius 1670/ ende de eerbaere Geertruyt / Goossens sijn huysvrau die / sterft den 14 september int / jaer 1653 / Bidt voor de zielen." Het zijn de ouders van de erfgenamen die in 1692 de zonnemonstrans aan de kerk schonken.

Fiches te raadplegen op de site van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium:

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

b) Architecturale mogelijkheden

Kerkgebouw

De plattegrond omvat een ingebouwde westtoren met een driebeukig schip van vier traveeën en aansluitende zijbeuken. Het rechthoekig koor met vlakke koorafsluiting wordt geflankeerd door twee sacristieën.

Het blind middenschip wordt gescheiden van de zijbeuken door middel van zuilen met sokkel en kapiteel. De overwelfing kent een barokke inslag: brede gecaissonneerde gordelbogen en ribben op consoles. De verbrede zijbeuken zijn voorzien van bakstenen zijgevels met spitsboogvensters.

Het rechthoekig koor van twee traveeën is overwelfd met een van stucversiering voorziene spitston en verlicht door middel van spitsboogvensters. De sacristieën liggen onder een lessenaarsdak tegen de blindgemaakte eerste travee. Voor het overige is het interieur gedecapeerd.

De Sint-Amanduskerk ligt op een halfcirkelvormig plein langs de Kraanstraat. Het plein omvat verder een ruime parking, de parochiezaal en een grasveld met enkele speeltuigen.

Technische installatie

- Verwarmingsinstallatie: Een aanbesteding ging door voor het plaatsen van een nieuwe verwarmingsinstallatie en voor het vervangen van de elektriciteitsinstallatie. De werken werden uitgevoerd in de tweede helft van 2012 en tijdens de eerst maanden van 2013. Conform de decretale bepalingen en de regels opgelegd door de afdeling Erfgoed werden vloerconvectoren voorzien.
- Er is nog geen Inbraak- en brandalarm.
- Er werd in 2011 een nieuwe geluidsinstallatie geplaatst
- Een houten toegangshelling is ter beschikking voor rolstoelgebruikers
- Een toilet is niet aanwezig maar wordt gepland; er werd trouwens al rekening mee gehouden bij het vernieuwen van de elektriciteitsinstallatie
- Parking: voormalige kerkhof is omgevormd tot een ruime parking
- Plein: naast de parking is een groen pleintje met speeltuigen aanwezig aansluitend op de parochiezaal. Aan de andere zijde van de parking staan enkele picknick banken.
- Naast de kerk werd een petanquebaan aangelegd.
- Er was ooit sprake van een GSM-provider in de klokkentoren, maar dit is nooit uitgevoerd.

Plattegrond Sint-Amanduskerk

Uitbreidingsmogelijkheden

De Sint-Amanduskerk is beschermd als monument omwille van zijn historische en artistieke waarde. De architectuurhistorisch markante, stenen overkapping met kruisribgewelven en brede met casementen en rozetten, opgehoogde gordelbogen die samen met de spitsboogarcades op de zuilen een sfeervol interieur vormen, wordt verfraaid met een overwegend 17de en 18de-eeuws waardevol meubilair.

Het opsplitsen van de ruimten zou de samenhang en de beleving van de ruimte niet ten goede komen en is daarom niet aan de orde. Gezien de grote van het perceel is eventuele uitbreiding mogelijk. Dit is echter niet wenselijk gezien de historische waarde van het kerkgebouw en de aanwezigheid van de infrastructuur van de parochiezaal naast het kerkgebouw.

c) Bouwfysische toestand

In de periode 2021-2022 kon een zo noodzakelijke schilderbeurt van het interieur worden uitgevoerd. Oude verf-lagen, bestaande uit ongeschikte synthetische verven, dienden grondig te worden verwijderd vooraleer de nieuw verflaag kon worden aangebracht. Beschadigde bepleistering werd hersteld. Vooral de oorzaak van vocht in de westgevel moest wetenschappelijk worden onderzocht vooraleer een nieuw geschikte bepleistering kon worden aangebracht.

In de periode 2024-2025 werden exterieur restauratiewerken uitgevoerd: reiniging gevel, vervangen stenen, torenwerken, dakgoten, herstellen ruiten en voegen van vensters, verwijderen en vervangen van asbestcement-leien

De meeste van al deze werken werden door het Agentschap Onroerend Erfgoed gesubsidieerd. De subsidie van 60% werd verhoogd tot 70% omdat door de kerkraad goed onderhoud tijdens de voorbije jaren kon worden aangetoond.

Volgende werken dienen te worden uitgevoerd

Exterieur

- Verdere restauratie
- Behandeling calvarie

Interieur

- Restauratie en behandeling houten elementen en meubilair: lambriseringen, doksaal, biechtstoelen, ...
- Restauratie altaar

- Restauratie schilderij (boven altaar)
- Restauratie orgel
- Blootleggen polychromie (kruisweg)

Technieken

- Installatie beveiliging (diefstal, brand)
- WC installeren (ruimte inrichten, elektriciteit en water is al voorzien)

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Borchtlombeek is tot op vandaag nog een landelijke deelgemeente. De oudste woonkernen situeren zich rondom het driehoekig pleintje bij de kerk en in het gehucht Katterem, van oudsher een abdij-eigendom.

De bebouwing bestaat, buiten schaarse middelgrote boerderijen, hoofdzakelijk uit 19de-eeuwse boerenhuizen van baksteen, vermoedelijk ter vervanging van oorspronkelijke leembouw, waarvan trouwens overblijfselen. Uit het dorpscentrum, gelegen bij de kerk, vertrekken een aantal straten, waarlangs zich de recentere bewoning heeft uitgebreid, en die zodoende uitgegroeid zijn tot straatgehuchten.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- Economie
- Op het kerkplein, langs de Kraanstraat, de Kerkstraat, de Knodelstraat en omliggende straten zijn er handelaars (beenhouwer, supermarkt, drankgelegenheden, friet- en snackgelegenheden. De banken hebben met hun filialen Borchtlombeek terug verlaten en hebben ook hier de gekende trend van onlineafspraken en weinig verspreide cashautomaten ingevoerd.
- Verzorgenden
 - Artsenteam
 - Tandarts
 - Apotheek
- Ontsluiting
 - Centrum wordt ontsloten via Assesteenweg en de Kraanstraat
 - Bushaltes langs het plein voor twee autobuslijnen (R24 Brussel-Ninove en R15 Brussel-Liedekerke-Denderleeuw)
 - Nabij de E40, de N8 en de N285
- Recreatie

- Scouts Borchtlombeek
- Ondersteuning
 - Sint-Amandusschool (kleuter- en lager onderwijs)
- Pastorie, de pastorie van Borchtlombeek wordt bewoond door de federatiepastoor.
- Erfgoed
 - De Sint-Amanduskerk en het orgel
 - In de omgeving van deze beschermde kerk staan er nog drie beschermde gebouwen: pastoriestraat nr. 7 (pastorie), pastoriestraat nr. 2, Kerkplein nr. 12.
 - Enkele items zijn opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed
 - Naast en in de omgeving van de kerk
 - Ontmoetingscentrum (parochiezaal)
- Infano
 - Infano (voor- en naschoolse opvang)
 - Infano (dagopvang baby's en peuters)
- Het oude gemeentehuis in de Kerkstraat wordt momenteel volledig gerenoveerd. De bestaande achterbouw werd afgebroken en maakt plaats voor een nieuwbouw zodat ook de academie hier een plaats kan vinden. In het hoofdgebouw zal de administratie van Huis van het Kind en de voedselbedeling een vaste stek vinden. De verenigingen zullen hier ook kunnen gebruik maken van een vergaderruimte.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Op het grondgebied van Borchtlombeek vóór de fusie bestond er de Sint-Amandusparochie en de kapelanie Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria. Door de fusie van gemeenten werd Borchtlombeek een deelgemeente van Roosdaal en kwam een gedeelte van de Sint-Amandusparochie op het grondgebied Liedekerke te liggen.

Dat is ook de reden waarom met goedkeuring van de hogere overheid voor de parochie Sint-Amandus en de kapelanie Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria geen gezamenlijke maar twee afzonderlijke begrotingen en rekeningen opgesteld en ingediend worden.

Het sociale en kerkelijke leven is binnen de omschrijving van de Sint-Amandusparochie boven de gemeentegrenzen heen en zonder enige beïnvloeding door de fusiegrens ongewijzigd blijven voortbestaan.

In alle hierna genoemde verenigingen en vergaderingen functioneren personen van beide gemeenten en een splitsing (afhaken van een deel) zou gewoonweg het voortbestaan ervan stoppen: Parochie- en liturgische werking, VZW-VPW, KVLV (Vrouwen met Vaart), KWB, zangkoor, Davidsfonds, OKRA, vertegenwoordiging in de Cultuorraad.

Het splitsen van deze gemeenschap zou fataal zijn voor haar religieus en sociaal voortbestaan.

Liturgisch gebruik van het kerkgebouw:

- vier misvieringen per week
- parochiale viering op zondag om de 14 dagen
- eerste communieviering
- federale vormselviering, (ging al enkele keren voor de ganse federatie door in Pamel, maar omwille van het niet toegankelijk zijn van de Sint-Gaugericuskerk wordt in 2018 gekozen om dit op twee plaatsen te laten doorgaan: meestal Strijtem en Borchtlombeek)
- begrafenissen
- huwelijksvieringen
- doopselvieringen, federaal georganiseerd beurtelings in elke parochiekerk (tweemaal per jaar in elk kerkgebouw)
- andere (sporadisch): vb. jubilarissen

Toegankelijkheid: Lange tijd was de kerk alle dagen toegankelijk voor gelovigen, toeristen en bedevaarders naar Sint-Amandus (aangeroepen tegen verlamming, jicht, reuma, koorts, stuipen, huidaandoeningen, epilepsie en veeziekten). Sinds het vernieuwen van de verwarmingsinstallatie in 2012-2013 blijft de kerk overdag gesloten.

Concerten: In de kerk gaan jaarlijks enkele niet-religieuze evenementen door. In 2024; het februariconcert van Concertband Armonia VZW en op 1 november Reveil.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2. Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk in Kattem

2.2.1. Identificatie

Naam: Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk

Geografische ligging

- Kerkplein: Abeelstraat 81, 1761 Roosdaal
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Pastorale regio Halle
- Pastorale zone Roosdaal
- Dekenaat: Lennik
- Parochie: Onbevlekt Hart van Maria, Roosdaal, deelgemeente Borchtlombeek

Eigenaar: kerkfabriek

Bescherming(en)

- niet-beschermd
- niet-vastgesteld

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Op de Atlas der Buurtwegen bevindt er zich op de
plaats van de huidige kerk nog een woonst, 1841,
Geopunt

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Het bouwwerk is niet opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Stedenbouwkundige ontwikkeling Kattem

Tijdens Wereldoorlog II werd het initiatief genomen om te Kattem een nieuwe kapelanie op te richten. Op 26 oktober 1943 gaat pastoor Janssens van Pamel akkoord met het oprichten van een kapelanie. Vermits ook het ministerie van justitie moest instemmen werd op 20 maart 1944 een brief gericht aan de minister. Op 17 april 1944 schreef pastoor Janssens nog dat ook de kerkfabriek van Pamel gunstig advies gaf aan de oprichting van de kapelanie. Uiteindelijk werd bij besluit van de Regent van 7 mei 1945 het gedeelte van het gehucht 'Cathem' dat lag op het grondgebied van de parochie Pamel, toegevoegd aan het grondgebied van de parochie van Borchtlombeek. Tegelijkertijd werd een kapelanij opgericht onder de aanroeping van het Onbevlekt Hart van Maria, afhankelijk van de parochie Borchtlombeek. Jozef Buys, onderpastoor te Borchtlombeek, werd op Kattem de eerste kapelaan en bleef het tot midden 1958.

Niet verwonderlijk dat de bewoners van Kattem spraken over hun parochie en niet over een kapelanij, want dagelijks droeg de pastoor er de mis op. Pastoor De Bondt heeft dat ritme aangehouden zolang hij kon. Maar na zijn heengaan werd het aantal missen sterk gereduceerd en al vlug bleef alleen de zondagsmis over. Ook werd er op Kattem gedoopt, getrouwd en begraven. Alleen voor het vormsel moesten de jongens en meisjes naar naburige parochies (Borchtlombeek, Wambeek, Strijtem), maar vanaf 1969 kwam de vormheer ook naar Kattem; nu moeten de Kattemse jongens en meisjes opnieuw naar Borchtlombeek, niet alleen voor hun plechtige communie en vormsel, maar eveneens voor hun eerste communie.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bouwgeschiedenis van de Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk

Nadat de Brusselse architect Vandenbroucke eerst had voorgesteld een barak over te brengen, die stond bij de zusters Ursulinen in Melsbroek, werd toch beslist een nieuwe kerk te bouwen. Het nieuwe kerkgebouw werd opgericht op een grond aan de Abeelstraat, geschonken door Maria/Marie Van Tricht. Volgens plan van de architect was de kerk 214 m² groot en konden er toen 280 stoelen staan. Op 12 mei 1946 werd gestart met de werken en op 9 november 1947 werd de kerk ingewijd.

In juli 1948 werden een beeld van het Onbevleete Hart van Maria en een beeld van het Heilig Hart aangekocht. In 1966 werd het koor verrijkt met het keramische beeld van de Verrezen Christus van Herman De Kuiper. In 1992, ter gelegenheid van het gouden priesterjubiläum van pastoor De Bondt, werd de kerk verrijkt met twee glasramen van kunstelier Nijs en een O.-L.-Vrouwbeeld met Kind.

Het kerkgebouw bij haar inwijding, 1947, Roosdaal van
A tot Z

Het kerkgebouw in 1975, Roosdaal van
A tot Z

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Interieur van het kerkgebouw, KIK

Roerende kerkgoederen

De toekomstige bestemming van een kerkgebouw kan een belangrijke impact hebben op roerend religieus erfgoed. Het is dan ook belangrijk om een zicht te krijgen op de totale omvang en kwaliteit van het roerend religieus erfgoed. In tegenstelling tot de religieuze kunstvoorwerpen die bewaard worden in musea, is het erfgoed in kerken en kloosters lang niet helemaal beschreven en gedocumenteerd. Hieronder een korte opsomming van enkele merkwaardige stukken bewaard in de Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk. Deze lijst is echter niet compleet. Het is aangewezen om in de toekomst een inventarisatietraject op te starten (zie verder).

Schilderijen en beeldhouwwerk

In juli 1948 werden een beeld van het Onbevleete Hart van Maria en een beeld van het Heilig Hart aangekocht. In 1966 werd het koor verrijkt met het beeld 'de Verrezen Christus' (ceramiek van Herman De Kuiper). Door het tijdelijk sluiten, om veiligheidsredenen, van de kapel "Maria van den hoge eik" zijn de beelden die in de kapel stonden, naar de kerk overgebracht om hier bewaard te worden in een Maria hoekje, waar ook noveenkaarsen kunnen aangestoken worden.

Glasramen

In 1992, ter gelegenheid van het gouden priesterjubileum van pastoor De Bondt, werden twee glasramen van kunstatelier Nijs in het koor van de kerk geplaatst. Op het linkse glasraam is St Jozef afgebeeld en op het rechtse glasraam een O. L. Vrouwbeeld met Kind.

Fiches te raadplegen op de site van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium: <http://balat.kirpa.be/results.php?type=search=simple&who=&what=&where=pamel&when=&christian=&free=&style=col4&sort=unsorted&limit=24>.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De klokken in de kerk van Kattem.

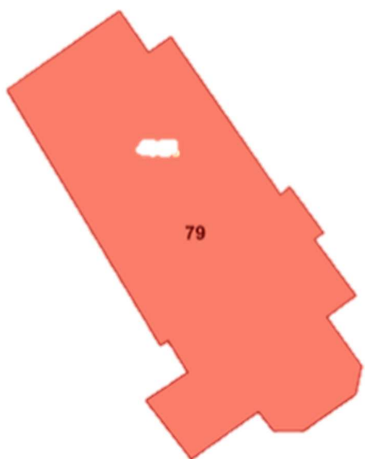
In een studie van professor Jef Teugels, op vraag van Erfgoed Rausa: Galmend Roosdaal, is beschreven dat in de kerk Onbevlekt Hart van Maria, verschillende klokken hangen. In de klokkentoren hangen twee klokken, die vasthangen en niet bewegen bij het luiden, ze worden geluid door een uitwendige bewegende hamer die tegen de klokken slaat.

De **eerste klok** in de klokkentoren is een Witlockx-klok die gegoten is in 1727 !!

De **tweede klok** in de klokkentoren is een Slegers-klok, gegoten in 1930.

In het koor van de kerk hangt een koperen **sacristieklok** in een gietijzeren ophanging.

Technische gegevens en de bespreking van de versieringen en de teksten die op de klokken terug te vinden zijn, staan beschreven in het boek: Galmend Roosdaal, een geïllustreerde inventaris van het Roosdaalse klokkenbestand, geschreven door professor Jef Teugels, Werner Wouters en Jos Vrancken, in samenwerking met Rausa.

Plattegrond Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk

b) Architecturale mogelijkheden

Kerkgebouw

De plattegrond omvat een rechthoekig uitspringend portaal met klokkentorentje onder zadeldak. Het rondboogvormig heeft een getrapte bakstenen fries. Het achterliggende schip is een travee breder dan het portaal. In de uitspringende travee rondboogvormige nis met Madonnabeeld. Het schip kent een zadeldak en wordt geritmeerd door vijf traveeën met licht uitspringend transept in de vierde travee. Het schip wordt opengewerkt door gekoppelde rondboogvormige vensteropeningen. Aansluitend op het schip het koor met driezijdige koorafsluiting met aansluitende sacristieën.

In tegenstelling tot het merendeel van onze kerkgebouwen is het kerkperceel niet ontworpen in functie van het kerkgebouw. In de zoektocht naar een bouwgrond werd een bestaand perceel, dat geschonken werd door een plaatselijke gulle gever, gebuikt om het kerkgebouw in op te bouwen. Het kerkgebouw ligt dieper ten opzichte van de straat. Hierdoor neemt de kerk geen prominente plaats in, in het straatbeeld. Het perceel achter het kerkgebouw is ingericht als parkeerplaats.

Technische installatie

- Verwarming: centrale verwarming op aardgas, in goede staat
- Inbraak en brandalarm: niet aanwezig
- Geluidsinstallatie: recent vernieuwd
- Elektriciteit: in goede staat
- Rolstoelvriendelijk: er is een hellend vlak aanwezig van voetpad naar de kerk (meer dan 2m breed) waardoor rolstoelgebruikers toegang hebben tot de kerk. Dubbele toegangsdeuren bieden voldoende ruime opening.
- Toiletten: zijn niet aanwezig maar dienen in de toekomst te worden voorzien, aangezien de toiletten in de naastgelegen parochiezaal niet meer beschikbaar zijn.
- Parking: naast en achter de kerk zijn 35 parkeerplaatsen voorzien op de parking van de parochiezaal. Tevens is er parkeergelegenheid langs de Abeelstraat.
- Plein: geen (klassiek) kerkplein aanwezig.
- Klokkentoren: geen mogelijkheid tot plaatsen van GSM-mast in de klokkentoren

- Bliksemafleider: momenteel is er geen bliksembeveiliging aanwezig aan de kerk. Dit is geen veilige situatie, in de toekomst moet er zeker werk gemaakt worden om een conforme externe bliksembeveiliging te laten plaatsen

Uitbreidingsmogelijkheden

Het kerkgebouw wordt nu al voor allerlei andere activiteiten dan erediensten gebruikt. In de toekomst is het zeker mogelijk om in deze open kerkruiimte andere nevenactiviteiten te laten doorgaan.

De erediensten die in deze kerk doorgaan zijn heel belangrijk voor de lokale bevolking, door het gebrek aan openbaar vervoer kunnen zij zich moeilijk naar andere parochies verplaatsen om daar eucharistievieringen bij te wonen.

c) Bouwfysische toestand

De kerk is algemeen in goede staat: de afgelopen jaren werd buitenmetselwerk nagekeken en herdaan waar nodig. Dak en dakgoten, stormplanken en afvoerpijpen, evenals zinkwerken werden gecontroleerd en vernieuwd in 2013.

In 2016 werden de glasramen vooraan in de kerk aan de buitenkant beveiligd tegen wind en andere weers elementen.

In 2025 zijn de trappen voor de kerk op aandringen van de Kerkraad en parochieploeg Kattem, door het gemeentebestuur beveiligd met houten paaltjes.

In linkerzijmuur (halfweg ter hoogte van biechtstoel) zijn enkele vochtplekken aanwezig, de dakgoot die hiervoor de oorzaak was is hersteld, er is de nodige tijd genomen om het vocht te laten opdrogen. Momenteel zijn er contacten met aannemers om het oude pleisterwerk, dat vochtig geweest is, te laten weg kappen en te herstellen, eveneens dient er een nieuwe verlaag aangebracht te worden.

In de kerk is het verfwerk op meerdere plaatsen bevuild, een nieuwe verfbeurt van de binnenkant van de kerk dringt zich op in de komende jaren.

Het buitenschrijnwerk dient eveneens de komende jaren aangepakt en hersteld te worden.

De nodige contacten zijn gemaakt om een raming te laten maken van de kosten voor deze schilderwerken van de binnenkant van de kerk en van het buitenschrijnwerk.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Naast de oudere woonkernen langs de Abeelstraat en de Herfststraat, zijn er in Kattem verschillende nieuwe woonwijken gebouwd. De bevolking is merkkelijk toegenomen de laatste jaren en er is een verjonging van de bevolking gebeurt.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- Economie
 - Afwezig
 - Kattem is vooral een woonwijk. Providentia plant in de toekomst een project van de bouw van nieuwe woningen, hiertoe zijn reeds gronden aangekocht.
- Ontsluiting
 - Ontsluiting gebeurt vooral met eigen voertuigen (auto's, fietsen) van de bewoners via de Abeelstraat of via Ledeberg
 - Er is geen aanbod van openbaar vervoer.
- Recreatie
 - Naast wandelaars, fietsers en mountainbikers in de kleine (veld)wegen door de prachtige natuur van Kattem is er geen recreatie aanwezig. Wel is er een voetbalplein van lokale voetbalploeg (Monnikveldstraat).
- Erfgoed
 - In de nabijheid van het kerkgebouw bevindt zich de kapel "Maria van de hoge eik" een bedevaartsplaats reeds in de 16^e eeuw.
 - Een plaatselijk monument, nl "Het Stenen Kruis" dat opgericht was in 1783 door Barbara Thienpont, pachteres van de hoeve "Hof te Kattem", ter herinnering aan haar zoon Frans Carlier die op 17 juli 1783 met zijn paard en kar verongelukt is. Dit historisch kruis was in zeer slechte staat door de tand des tijd en werd door Team Kattem, een lokale vereniging die meerdere activiteiten organiseert om Kattem weer op de kaart te zetten en er een levendige warme gemeenschap van te maken, een buurt met een hart voor elkaar en voor goede doelen. Team Kattem heeft het oude Stenen Kruis, dat niet meer kon gerenoveerd worden, vervangen door een nieuw Stenen Kruis. Het oude kruis staat nu in de kerk van Kattem, zodat het hier verder kan bewaard worden en de tekst op de

sokkel van het kruis niet verloren gaat. Meer over dit historisch kruis en zijn betekenis vind je terug op www.kattem.be.

- Enkele items zijn opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgisch gebruik van het kerkgebouw:

- parochiale viering om de 14 dagen op zondag.
- begrafenissen
- huwelijksvieringen
- doopselvieringen, federaal georganiseerd beurtelings in elke parochiekerk (tweemaal per jaar in elk kerkgebouw)
- federale vormselviering, (ging al enkele keren voor de ganse federatie door in Pamel, maar omwille van het niet toegankelijk zijn van de Sint-Gaugericuskerk wordt in 2018 gekozen om dit op twee plaatsen te laten doorgaan: meestal Strijtem en Borchtlombeek)
- maandelijks is er in de kerk een begeleid gebedsmoment, onder begeleiding van de parochieploeg is er gebed, mogelijkheid om gebedsintenties enz. aan te vragen door de parochianen.
- elke avond van de meimaand wordt er in de kerk, waar een speciaal Maria hoekje gemaakt is, een dagelijkse rozenkrans gebeden.
- andere (sporadisch): vb. jubilarissen
- er zijn de voorbije jaren regelmatig andere activiteiten in de kerk georganiseerd door individuen of door lokale verenigingen.
- In de voorbije coronaperiode is een nieuwe pastorale ploeg gestart, die samen met de Roosdaalse zoneploeg het meerjarige pastorale beleidsplan voor de kerk van Kattem verder uitwerkt, namelijk: Een open kerk met oog voor noden ! Ze doen dit door middel van attenties op feestdagen, nieuwsbrieven, informatiefolders, gebedskaartjes, begeleide gebedsmomenten en andere activiteiten te organiseren. Naar de toekomst zullen nog andere momenten, informatieborden en activiteiten georganiseerd worden.

Toegankelijkheid:

De kerk is toegankelijk tijdens de vieringen, daarnaast is de kerk elke zondag en op feestdagen van 9.00 tot 18.00 uur open voor een moment van rust, een gebed of het laten branden van een kaarsje.

In de maand mei kan, omdat de “Maria van de Hoge Eik” kapel in Kattem tijdelijk gesloten is, gedurende gans de dag de kerk bezocht worden en een noveenkaars voor Maria aangestoken worden.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3. Sint-Apolloniakerk in Ledeberg

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint-Apolloniakerk van Ledeberg

Geografische ligging

- Kapelleweide 9, 1760 Ledeberg
- Sectie C284b
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Pastorale regio Halle
- Pastorale zone Roosdaal
- Dekenaat: Lennik
- Parochie: Ledeberg

Eigenaar: wie eigenaar is van het kerkgebouw, is lange tijd onduidelijk geweest. De kerk, de omliggende goederen en de gronden zijn in de loop der eeuwen steeds privébezit geweest en werden daardoor tijdens het Napoleontische regime nooit genationaliseerd. Later maakten deze goederen het onderwerp uit van een schenking door hertogin de Merode. Bij haar oprichting in 1963 werden de gronden en naastliggende pastorie eigendom van de kerkfabriek Sint-Apollonia. Over het statuut van het kerkgebouw was toen echter nog geen duidelijkheid. Pas later werd hieromtrent met het gemeentebestuur overeengekomen om het kerkgebouw als eigendom van de gemeente te beschouwen, terwijl de grond waarop de kerk gebouwd is eigendom is van de kerkfabriek.

Bescherming(en)
- Vastgesteld 05.10.2009

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Het bouwwerk wordt als volgt omschreven in de inventaris van het bouwkundig erfgoed:

“Inplanting bovenop een heuvel met omringende loofbomen. Oud bedevaartsoord, vermeld in de 12de eeuw, als een soort van hulpkerk van Pamel; schenking aan het Sint-Jansgasthuis te Brussel in de loop van de 13de eeuw, en later aan de abdij van Ninove. Bediend door een paar minderbroeders, van de 17de eeuw tot de opheffing tijdens de Franse Revolutie. Opnieuw opengesteld van 1825 af.

Vrij eenvoudige plattegrond maar complexe opstand en volumewerking, resulterend van opeenvolgende aanpassingen en vergrotingen. Voorportaal met zuidtoren (1900 of 1917?), beuk van drie traveeën, toegevoegde zuidzijbeuk (1917), uitspringend transept en smal koor (circa 1840 en volgende); sacristieën ten noorden en ten zuiden. De noordgevel, in onregelmatig Ledezandsteenverband (muurdikte van circa 1,50 meter) zou kunnen teruggaan op de 11de-12de eeuw; latere rondboogvormige vensters (18de eeuw?). Neogotisch getinte zuidtoren en zuidgevel, laatstgenoemde gemarkeerd door spitsboogvensters onder puntgevels. Zadeldak met dakruiter boven de hoofdbeuk, en lessenaarsdak boven de zijbeuk. Eenvoudige neoclassicistische oostpartij (baksteen), geritmeerd door eenvoudige rondboogvensters met hardstenen lekdrempels en imposten.

Interieur. Hoofdbeukruimte overkluisd door middel van ingedrukt kruisribgewelf met brede gecaissoneerde gordelbogen steunend op classicistische consoles (18de eeuw); gelijksoortige overwelfing voortgezet over het transept en het koor. Houten bebording over het neogotisch portaal en de zuidzijbeuk.

Mobilair. Recente glasramen, J. Beeck; Sint-Apollonia en Gekroonde Christus (barok, volkskunst, 17de eeuw); barok hoofdaltaar (tweede helft 17de eeuw) in zijaltaren (18de eeuw); tegen de koorgevel, overgebrachte grafstenen uit de oude kerk van Pamel: A. de Croy, (+ 1618), A. Glockmans (+ 1630), Heerlyckheit van Pamel, 1642.”

Stedenbouwkundige ontwikkeling Ledeberg

De Hogen berg (Ledeberg) ligt op 75 m boven de zeespiegel. Bij goed weer kan je hier genieten van een mooi vergezicht over het golvende Pajottenland en de uitgestrekte Denderstreek.

De Ledebergse Kluisberg is, wat men noemt, een getuigenheuvel in het Pajotse landschap. Van de vroegere burcht is geen enkel spoor overgebleven.

Ledeberg behoorde tot de oprichting van de Sint-Apolloniaparochie in 1963 tot de parochie Pamel.

In 1196 was Sint-Amandus de patroonheilige van de kapel. Volgens het dekenaal verslag van 1573 werd Onze-Lieve-Vrouw als patrones vereerd. Dit wordt bevestigd in 1899 in geschriften van pastoor Van Eyndhoven. Daarnaast was Sint-Apollonia de tweede beschermheilige geworden. In het begin van de 20ste eeuw werd Sint-Apollonia echter zo populair dat ze O.-L.-Vrouw als patroonheilige verdrong.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geen annexe, geen grafstenen; links achteraan een vleugel van de oude Kluis die afgebroken werd voor de bouw van de (2e) toren, 1905, Roosdaal van A tot Z

Bouwgeschiedenis van de Sint-Apolloniakerk

Inplanting bovenop een heuvel met omringende loofbomen. Oud bedevaartsoord, vermeld in de 12de eeuw, als een soort van hulpkerk van Pamel; schenking aan het Sint-Jansgasthuis te Brussel in de loop van de 13de eeuw, en later aan de abdij van Ninove. Vanaf 1592 wordt er gesproken over een kapelanie. Bediend door een paar minderbroeders, van de 17de eeuw tot de opheffing tijdens de Franse Revolutie. Opnieuw opengesteld van 1825 af. Op 1/10/1923 schonk hertogin Charlotte de Lévis Mirepoix, vertegenwoordigd door pastoor Van Eyndhoven, aan de kerkfabriek van Pamel:

“... den vollen eigendom van een woonhuis met hof ten gebruike van den heer onderpastoor, gelast met den dienst der Kapel van Pamel-Ledebergh en een deel bosch waarmede omgeven gemelden hof, de kapel en het klooster, gestaan en gelegen te Pamel, op de hoogvlakte van Ledebergh, wijk C nummer 283a en deel van nummer 530g des kadasters, groot in oppervlakte een hectare twee en zestig aren negen en veertig centiaren, palende aan en ook aan de kapel van Ledebergh, die er zich te midden in bevindt en uitmaakt nummer 384a des kadasters, aldaar gekend met eene grootte van drij aren zestig centiaren en ingeschreven is op naam der gemeente van Pamel.”

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kapel en het pas aangelegde driehoekig perkje rondom het H. Hartbeeld, dat op 3 mei 1931, ter gelegenheid van de H. Hartfeesten, werd gewijd door kardinaal Van Roey. ca. 1932, Roosdaal van A tot Z

Door verschillende verbouwingen in de loop van de 19de en de 20ste eeuw kent de kerk een complexe opstand en volumewerking.

- Voorportaal met zuidtoren uit 1900 of 1917
- Toegevoegde zuidzijbeuk in 1917
- Uitspringend transept en smal koor van circa 1840 en volgende
- De noordgevel, in onregelmatig Ledezandsteenverband (muurdikte van circa 1,50 meter) zou kunnen teruggaan op de 11de-12de eeuw
- Latere rondboogvormige vensters vermoedelijk uit de 18de eeuw
- Neogotisch getinte zuidtoren en zuidgevel

Hier dringt een uitgebreid bouwhistorisch onderzoek zich op.

Het barok hoofdaltaar uit de 2de helft van de 17de eeuw, heeft in de nis het beeld van O.-L.-Vrouw dat werd aangekocht in 1845, toen ze nog patroonheilige was. Bovenaan het wapenschild van de familie d' Ongnies, vroegere heren van Pamel en Ledeberg.

De zijaltaren, links toegewijd aan de H. Apollonia en rechts aan Sint-Jozef, zijn uit de 18de eeuw.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Een van de 10 nieuwe glasramen met als thema: priesterschap, Roosdaal van A tot Z

In 1943 schonk hofjuwelier Altenloh 2x2 glasramen die achteraan in de kerk werden geplaatst, waarvan twee het bezoek van Maria en Jozef aan Elisabeth en Zacharias voorstellen en de twee andere de statie 'Jezus troost de wenende vrouwen' uit de kruisweg.

Om de kerk van de toekomstige zelfstandige parochie meer grandeur te geven bestelde pastoor Van De Gucht, op advies van pater Raedschelders, bij Jozef Beeck (Mechelen) tien moderne glasramen. Ze werden in 1959 ingezet.

Nog steeds hangt er in de toren de oude Sint-Apolloniaklok. Ze werd in 1824 te Leuven gegoten door Andreas Van der Gheyn en weegt 52 kg.

Rond 1960 startte pastoor Van De Gucht een klokkenfonds. Er werden enveloppen rondgedeeld waarin de parochianen hun bijdrage konden steken en maandelijks was er een omhaling in de kerk, om er uiteindelijk drie klokken mee te betalen. Deze werden in 1961 te Leuven gegoten door de firma Sergeys. Al op 15 augustus 1961 werden ze door Mgr. Cruysberghs plechtig gewijd.

Het zwelkastorgel met twee klavieren werd tweedehands rond 1960 aangekocht bij de firma Kerkhoff te Brussel. Voor de orgelkast werd een sierfront geplaatst, louter decoratief, met houten sierpijpen. Dit fronton is herkomstig van de Kapucijnen in Menen. Het orgel zelf is zeer diffuus, met pijpwerk uit verschillende perioden, zelfs enkele elementen uit draaiorgelpijpwerk.

Op 19 februari 1993 blies een felle wind een van de twee resterende oude beukenbomen op de kerk. De zware stam en de takken drongen diep in het dak en beschadigden de sacristie, het koor en de zijbeuk.

Het kleine altaar, 'dienstdoende' als hoofdaltaar, stond oorspronkelijk in de kapel van de zusters. Het werd na hun vertrek in 2007 overgebracht naar de kerk.

Roerende kerkgoederen

De toekomstige bestemming van een kerkgebouw kan een belangrijke impact hebben op roerend religieus erfgoed. Het is dan ook belangrijk om een zicht te krijgen op de totale omvang en kwaliteit van het roerend religieus erfgoed. In tegenstelling tot de religieuze kunstvoorwerpen die bewaard worden in musea, is het erfgoed in kerken en kloosters lang niet helemaal beschreven en gedocumenteerd. Hieronder een korte opsomming van enkele merkwaardige stukken bewaard in de Sint-Apolloniakerk.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Meubilair

Altaren: In het hoogkoor bevindt zich een mooi hoofdaltaar met vier gekrulde zuilen waartussen het beeld Onze-Lieve-Vrouw staat, dat in 1845 werd aangekocht. Erboven is een wapenschild te zien van Otto d'Ongnies, prins van Grimbergen, graaf van Mastaing en van Coupigny wiens familie in de 18de eeuw de heerlijkheden van Pamel en Ledeberg bezat. Het rechterzijaltaar is gewijd aan de Heilige Jozef die samen met het kindje Jezus in een nis tussen twee Korintische zuilen voorgesteld wordt.

Het linkerzijaltaar is gewijd aan de patrones van de parochie, de Heilige Apollonia. In de linkerhand houdt ze een boek vast, in de rechterhand een tang. Rechts van het altaar bemerken we een zeer expressieve Ecce Homo.

Beeldhouwkunst en schilderijen

In de kruisbeuk bevindt zich een gepolychromeerd eikenhouten beeld van een Sint-Anna-ten Drieën.

Van de sokkel van de vroegere preekstoel zijn een gebeeldhouwd engelenhoofd, de stierenkop, de leeuwenkop en de arend bewaard gebleven, symbolen van de vier evangelisten. Deze hangen vooraan in het kerkgebouw.

De reeds vermelde kruislieveheer hing vroeger aan de buitenmuur van de kerk, maar werd na een grondige restauratie in 1983 op zijn huidige plaats opgehangen. Het is een beeld met barokke stijlenmerken.

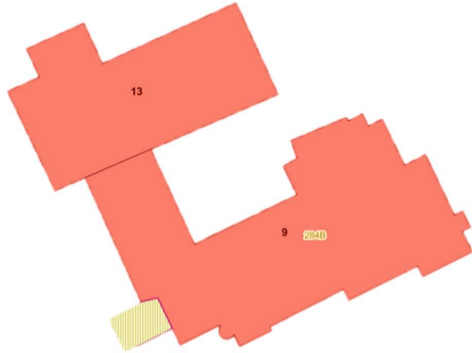
De kerk bezit ook twee schilderijen: op de eerste rechter pijler van de dwarsbeuk *De Opdracht van Christus in de Tempel* en op de linker pijler *De Aanbidding van de Driekoningen*. Dit werkt stamt waarschijnlijk uit het einde van de 17de eeuw.

Glasramen

Het gebrandschilderde glasraam in de linker muur van het koor stelt Onze-Lieve-Vrouw voor, het verbeeldt de hulp van de Christenen. De brandglasramen in de dwarsbeuk zijn respectievelijk gewijd aan de Heilige Apollonia en Sint Jozef. Ze zijn allen het werk van J. Beeck, net zoals de glasramen uit het schip van de kerk. Deze laatste stellen de zes overige sacramenten voor. Aan de noordzijde achtereenvolgens het huwelijk, de ziekenzalving en de biecht en aan de zuidzijde het priesterschap, het vormsel en het doopsel. Achteraan de kerk bevinden zich nog brandglasramen. Ze dateren uit periode 1850-1950 en zijn in de neorenaissancestijl en stellen het bezoek van Maria en Jozef aan haar nicht Elizabeth en Zacharias voor en Christus die de wenende vrouwen ontmoet.

Funerair erfgoed

In de buitenmuur van de kerk van Ledeberg zijn drie grote grafzerken aangebracht. Ze zijn afkomstig uit de in 1904-1905 afgebroken oude kerk aan de Dender. Aan de linkerkant bevindt zich een zerk met een mannen en

Plattegrond van Onze-Lieve-Vrouw van Ledeberg

een vrouwenwapen. De grafsteen aan de rechterkant is van Dame Anne de Croy op de steen is een vrouwenfi-guur in arduin gebeiteld. De nog overblijvende kwartieren tonen ons drie jachthorens en drie molenijzers. Op het vroegere kerkhof aan de Dender werd ongeveer vijftig jaar geleden haar hart, in lood gevat, opgegraven.

Fiches te raadplegen op de site van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium: <http://balat.kirpa.be/results.php?type=search=simple&who=&what=&where=pamel&when=&christian=&free=&style=col4&sort=unsorted&limit=24>

b) Architecturale mogelijkheden

Kerkgebouw

Een samengestelde plattegrond bestaande uit: voorportaal met zuidtoren, beuk van drie traveeën, toegevoegde zuidzijbeuk, uitspringend transept en smal koor met de sacristieën ten noorden en ten zuiden. Hoofdbeukruimte overkluisd door middel van ingedrukt kruisribgewelf met brede gecaissonneerde gordelbogen steunend op classicistische consoles. Gelijksortige overwelling voor het transept en het koor. Houten bebording over het neogotisch portaal en de zuidzijbeuk.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De Sint-Apolloniakerk ligt op een uitloper van de Kapelleweide. Door haar ligging tussen het Immaculata Maria-Instituut en het pastoriebos wordt de kerk onttrokken aan het oog en ligt de kerk geïsoleerd op de Ledeberg. Parking aanwezig naast het kerkgebouw.

Technische installatie

- Verwarmingsinstallatie: deze is geplaatst eind 1988. Deze bestaat uit centrale verwarming aangesloten op het openbare gasnet. Deze wordt 2-jaarlijks onderhouden.
- Inbraak- en brandalarm zijn niet aanwezig
- Geluidsinstallatie: de kablring van de luidsprekers werd vernieuwd in 2008. De installatie wordt onderhouden door de firma Auvicom.
- Elektriciteit: de luidinstallatie voor de klokken wordt onderhouden door de firma Clock-O-Matic. De verlichting in het kerkgebouw werd in 2009 volledig vernieuwd door de firma Luc Hiel.
- Het kerkgebouw is momenteel reeds toegankelijk voor rolstoelgebruikers
- Toiletten: in het kerkgebouw zijn toiletten aanwezig, in gemeenschappelijk gebruik met de ontmoetingsruimte in de pastorie.
- Parking: deze is eigendom van de kerkfabriek en heraangelegd in 2024, maar wordt ook gebruikt door de nabijgelegen parochiezaal de Kluis en door de nabijgelegen school IMI.
- Klokkentoren: een GSM-mast is niet aanwezig

Uitbreidingsmogelijkheden

Uitbreiding is niet wenselijk gezien het perceel reeds dicht bebouwd is door het kerkgebouw en aansluitende pastorie. Het feit dat kerk en pastorie aan elkaar grenzen biedt wel wat mogelijkheden bij een eventuele her- of nevenbestemming. Ingrenen kunnen geconcentreerd worden op de pastorie waardoor kerkgebouw gevrijwaard wordt. Anderzijds kunnen pastorie en kerkgebouw opgesplitst worden om in elk afzonderlijke functies onder te brengen. In dit laatste geval is een verdere opsplitsing van het kerkgebouw noodzakelijk. Dit vereist wel complexe bouwkundige ingrenen gezien het pastoriegebouw deels ingewerkt is in het kerkgebouw.

c) Bouwfysische toestand

De dringende restauratiewerkzaamheden aan de buiten- en binnengevels worden uitdrukkelijk aangeraden n.a.v. de inspecties door Monumentenwacht van 2019 en 2024.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Ledebergse Kluisberg is, wat men noemt, een getuigenheuvel in het Pajotse landschap. Van de vroegere burcht is geen enkel spoor overgebleven. Historische bebouwing concentreert zich rond de Ledebergdries. Vanaf de 20ste eeuw ontstaat een snelle verdichting van het bestaande wegennet.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- Economie
 - Enkele lokale handelaars verspreid rond centrum
 - Woonwijk
- Ontsluiting
 - Ontsluiting via de Ledebergdries
 - Bushaltes aan de Ledebergdries
- Recreatie
 - Pastoriebos
- Ondersteuning
 - Immaculata Maria-Instituut (school)
- Erfgoed
 - Leunt aan bij het cultuurhistorisch landschap Ledeberg
 - Een enkel item is opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgisch gebruik van het kerkgebouw:

- parochiale viering om de 14 dagen
- eerste communieviering
- federale vormselviering
- begrafenissen
- huwelijksvieringen
- doopselvieringen, federaal georganiseerd beurtelings in elke parochiekerk (tweemaal per jaar in elk kerkgebouw)
- andere (sporadisch): vb. jubilarissen

Concerten

Het kerkgebouw beschikt over een uitstekende akoestiek.

In de kerk is er de mogelijkheid tot kleinere concerten en samenzangen: het laatste evenement dateert van december 2017.

Zo repeteerde het vocaal ensemble Molitva vroeger wekelijks in de kerk en werden er tevens ook hun cd's opgenomen.

Voor het organiseren van concerten in de kerk is de kerkfabriek in principe ook positief gesteld tegenover elke passende aanvraag die in overeenstemming is met de bestemming van het gebouw.

Mogelijks zijn er in samenwerking met de Cultuurdienst van de gemeente Roosdaal mogelijkheden voor initiatieven in dat verband.

Toegankelijkheid als monument

De kerk is voor het publiek vrij toegankelijk vanaf 1 u voor elke eredienst. Daarbuiten is de kerk niet vrij toegankelijk, maar naar aanleiding van initiatieven van de Overheid zoals bijvoorbeeld Open Monumentendag kan de kerk wel opengesteld worden. Dit gebeurde bijvoorbeeld in 2009.

Tijdens weekdagen wordt het kerkgebouw tevens door de naburige school Immaculata Maria Instituut gebruikt voor liturgische momenten.

Indien gewenst, kan, in samenwerking met de Cultuurdienst van de gemeente Roosdaal, verdere toegankelijkheid onderzocht worden en kunnen hiertoe de nodige initiatieven gestimuleerd worden. Het kerkgebouw is momenteel reeds toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

2.4. Onze-Lieve-Vrouwekerk in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouwekerk

Geografische ligging

- Koning Albertstraat 158, 1760 Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek
- Sectie A nr.424 a
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdом: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Pastorale regio Halle
- Pastorale zone Roosdaal
- Dekenaat: Lennik
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

Eigenaar: Gemeente Roosdaal

Bescherming(en)

- Beschermd als monument 25.03.1938

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Het bouwwerk wordt als volgt omschreven in de inventaris van het bouwkundig erfgoed:

“Plattegrond: vroeg-gotische basilicale kerk met driebeukig schip van vijf traveeën uitlopend op een smaller rechthoekig koor van twee brede traveeën.

Ledezandsteen met sporadische vermenging van groenachtige lokale zandsteen. Merkwaardig vroeg-gotisch koor met zekere laat-romaanse reminiscenties in de opstand. Noord- en zuidgevels op geprofileerde sokkels worden ingedeeld in twee brede traveeën door een steunbeer met afgeschuinde kop; oplopende lisenen die als penanten fungeren voor de per drie gekoppelde spitsboogvensters en verder de kroonlijst op groteske figuurtjes onderbreekt. Verdiepte lancetvensters met halfronde archivoltten steunend op gekoppelde zuiltjes met krulkapiteel; geprofileerde druiplijst lopend langs de boogruigen en opgevangen door imposten die de lisenen markeren evenals de omlopende waterlijsten ter hoogte van de onderdorpels.

Gelijksoortige opstand in de oostpuntgevel gestut door op elkaar gestelde steunberen; rondvenster met ingeschreven zespas in de top. Aandak met groteske figurenversiering.

Vroegere gotische spitsboogdeur, als zuidtoegang in de eerste westtravee, verborgen door de sacristie.

Hogere middenbeuk onder zadeldak en zijbeuken onder lessenaarsdaken. Uitgewerkte oostpuntgevel met aandak (hogelversiering) gestut door finalen; afgerond driehoekig venster met recenter ijzeren harnas.

Rondvenster in de oostzijbeukgevels gestut door finalen (schuine bouwnaden wijzend op de vroegere beuk).

Hoge bovenmuren van de middenbeuk, geritmeerd door lisenen die de kroonlijst schragen samen met de kraagstenen met dieren- en maskerkoppen; spitsboogvensters afgelijnd met een torus aan de dagkant.

De zijbeukgevels worden gestabiliseerd door steunberen met driedubbele versnijding uit de tweede helft van de 14de eeuw; de hoge spitsboogvensters vervangen sinds de 16de eeuw de oorspronkelijke rondvensters met ingeschreven zespas (zie oostgevel). Dichtgemetselde gotische zuiddeur in de tweede westelijke travee: rechthoekige muuropening geflankeerd door twee halfzuiltjes met bladkapiteel en sokkel, opgenomen in een hoge omschrijvende spitsboog met afgeschuinde boogring die ten westen steunt op mensenhoofdjes; blind boogveld.

Uitspringend noordportaal onder haaks zadeldak, bijgebouwd midden 14de eeuw: spitsboogportaal met geprofileerd beloop op halfzuiltjes met verweerde gehistoriseerde kapitelen en semi-polygonale sokkels. Tweelichtvenster in de door finalen geflankeerde top. Boogfries met driepasmotief in de oost- en westgevels.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Onze-Lieve-Vrouwekerk in 1945

Westgevel: boven het centraal gedeelte versterkt door een zware steunbeer en een traptoren was een toren gepland, die echter werd vervangen door een vrij gedrongen leien dakruiter met ingesnoerde spits. Barok westportaal, uit de eerste helft van de 18de eeuw.

Deels gedicht spitsboogvormig bovenvenster. Het interieur biedt een minder homogeen beeld. De opstand van het koor volgt nagenoeg deze van de gevels, doch met bredere penanten. Tongewelf met recente houten bebording aangebracht tegen het oorspronkelijk gebint.

Hoge rondboog op consoles, tussen koor en schip; verband en bouwnaden in de oostbeukwand zouden wijzen op een ouder, korter driebeukig schip, dat samen met koor zou behoren tot de vroeg-gotische architectuur van de Denderschool.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Zicht op het interieur, delcampe

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kaart van Ferraris 1771-1777, geopunt

Het huidige, vijftig jaar later gebouwde schip, werd ruimer opgevat qua lengte en breedte. Gebundelde pijlers met deels weggehakte kapitelen onder de spitsbogen tussen midden- en zijbeuken; hoger oplopende gebundelde halfzuiltjes waarop aanvankelijk de hoofdbalken van het houten gebint steunden. Deze structuur werd blijkbaar ontworpen in functie van een stenen overwelling die in extremis niet werd uitgevoerd. Huidige overkluizing uit het vierde kwart van de 18de eeuw; behouden gedeelte van het gebint uit het vierde kwart van de 13de eeuw.

De zijbeuken met gelijksoortige structuur waren oorspronkelijk ook maar afgedekt met een houten tongewelf (bewaard gebint); stenen overkluizing met uitgewerkte sluitstenen uit het vierde kwart van de 14de eeuw.

Eerste westtravee, gemarkeerd door zwaardere pijlers en twee doorlopende halfzuilen met aanleunende halfzuiltjes met bladkapiteel waarop de spitsboogarcade tussen de geplande toren en de middenbeuk rust; voorziene overwelling die pas gelijktijdig met de zijbeuken werd gerealiseerd.

Noordportaal (voorheen gedicht) met bijzonder rijke en verzorgde architectonische versiering. Zandstenen kruisribgewelf op geprofileerde hoekpijlers met kapiteel. Gepolychromeerde boogfries met bladmotieven als omlijsting voor de spitsboogdeur aan de kerkzijde. Architectonische wanddecoratie: boogfriezen met ingeschreven driepas en bekronend casement, steunend op slanke gebundelde zuiltjes

Mobilair. Bijzonder rijk gestoffeerd interieur; Brabants retabel met Marialeven van circa 1515 (koor); gotisch Onze-Lieve-Vrouwebeeld (wandaltaar), 14de eeuw; gotische calvarie, circa 1500; interessante laatgotische en barokke beelden (16de en 18de eeuw).

Classicistisch meubilair, onder meer Louis XV-preekstoel, midden 18de eeuw; biechtstoelen en lambrisering, 1772-72 (Livinus Maes, Egidius Hohman en Duray); koorbanken en houtwerk van het koor met ingewerkte grisailleschilderijen, Marialeven, vierde kwart 18de eeuw; marmeren zijaltaren (1794 en volgende).

Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek"

Stedenbouwkundige ontwikkeling Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

Al vond men in de 19de eeuw overblijfselen uit de Romeinse tijd, Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek is gelegen op twee kilometer van de heirbaan Asse-Bagacum de belangrijke verbindingsweg in Romeins België tijdens het vroege keizerrijk, over oorsprong en vroegste geschiedenis is weinig bekend.

In de Karolingische tijd lag het dorp in de Brabantgouw en later, tot het einde van de 18de eeuw, in het kwartier Brussel van het hertogdom Brabant.

De parochie is vermoedelijk al in de 9de eeuw ontstaan, afhankelijk van de moederparochie Lennik. In 1112 schonk bisschop Odo van Kamerijk het 'altare de Lombecca' aan het kapittel van Nijvel. Intussen bloeide de be-

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Atlas de Buurtwegen 1841, geopunt

devaart naar Onze-Lieve-Vrouw wat er mede toe leidde dat Lombeek ca. 1253 door Nicolaas II, bisschop van Kamerijk, officieel tot een afzonderlijke parochie werd verheven. Daar kwam ca. 1796, tijdens de Franse overheersing een einde aan. In 1803 werden de parochies anders ingedeeld en daarbij werd de kerk van O.-L.-V.-

Lombeek tot 'ecclesia parochialis' gepromoveerd, met 9 succursalen (waaronder Pamel en Borchtlombeek-Strijtem) en met pastoor Vonck aan het hoofd, die aldus beloond werd voor zijn medewerking aan de uitvoering van het concordaat.

Bouwgeschiedenis van de Onze-Lieve-Vrouwkerk

De bloei als bedevaartsoord toevoegen en de verzelfstandiging van de parochie leidde tot het optrekken van een nieuwe monumentale kerk in de loop van de 13de eeuw. Het koor werd opgetrokken tijdens het tweede kwart van de 13de eeuw en het schip tijdens het vierde kwart van de 13de eeuw. In de 14de eeuw werd het noordportaal toegevoegd. In 1681 werd een register gevonden met 51 mirakels toegeschreven aan Maria. Tijdens de heropbloei van het bedevaartsoord in de 18de eeuw kreeg het interieur een nieuwe aankleding: een classicistisch getinte laat-barokke bepleistering (1771) en rijke stoffering.

- Kansel: In 1739 besteld en in 1743 geplaatst. Jacobus De Coninck uit Brussel beeldhouwde/sneed aan de voet de 'Bekering van de H. Hubertus'. Om de ene tak van de eik die de preekstoel torst, een slang, symbool van het kwaad, tegengehouden door een engel, op de andere tak een engel met kruisbeeld, teken van de verlossing; vooraan op de kuip de 'Verkondiging aan Maria' door de engel Gabriël, met lelietak in de hand, symbool van Maria's maagdelijkheid. Opvallende is de dubbele trap.
- Orgel: Op 15 september 1753 kreeg de Brusselse orgelbouwer J.-B. Goynaut de opdracht om een tweemanualig orgel te bouwen. Op 28 juli 1755 werden Christian Bogaert, meester schrijnwerker te Meerbeke, en opnieuw Jacobus De Coninck, meester beeldhouwer te Brussel, aangezocht de orgelkast en het doksaal te construeren. Goynaut was te Lombeek vernieuwend. Bij hem verdrong het opkomend neoclassicisme al gedeeltelijk de heersende rococo, maar beide kunststromingen bleven toch aanwezig: minder versiering, meer functionele lijnen, geen pijpenbundels maar brede lichtgolvende pijpenvelden, koke-lijk daarbij was de integratie van de orgelkast met het doksaal. Tien jaar later werd aan Bogaert en De Coninck ook gevraagd eronder het tochtlokaal af te sluiten. Orgel, doksaal en tochtlokaal werden één geheel, slank in opbouw (hoogte 2x de breedte).

In 1740 werden drie klokken aangekocht: de grootste toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, de middelste aan de H. Hubertus en de kleinste aan de H. Leonardus.

In 1793/94 roofden de Fransen alle drie deze klokken. Tot in 1804, toen ter plaatse door klokkengieter Roelants een nieuwe klok werd gegoten, ca. 800 kg wegend en toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw. De klok werd gewijd door pastoor-deken Vonck.

In 1872 werden in de toren, naast de klok uit 1804, twee nieuwe klokken opgehangen. Ze waren gegoten door klokkengieter Van Aerschot uit Leuven. De grootste woog ca. 1125 kg, was toegewijd aan Christus de Verlosser, de kleinste, ca. 520 kg wegend en toegewijd aan de H. Jozef. Beide klokken werden op 9 juli 1872 door pastoor-deken Van Camp gewijd.

Het tweemualig orgel van Brusselse orgelbouwer J.-B. Goyhaut

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

In 1823 werd het orgel onderhouden/uitgebreid door Pierre II Van Peteghem uit Gent. Waarschijnlijk ingrijpender heeft P.H. Anneessens uit Ninove in 1857 het orgel omgevormd. In de loop der volgende jaren werden nog wel

reparaties uitgevoerd, echter geen grote transformaties. Tot de firma Loncke uit Zarren in 1973 het instrument grondig aanpakte: meubel, front- en binnenpijpwerk, klavieren, tractuur, registertractuur, windladen en windwerk werden vervangen en/of gewijzigd. Wel bleef de orgelkast behouden in de toestand van 1857, met verhoging van het hoofdwerkfront.

Eerste restauratie volgde in 1903-1905 onder leiding van architect Veraert. Daarbij werden de koor- en schipgevels aangepakt en werd de oostelijke sacristie vervangen door een zuidsacristie.

Begin juli 1943 haalden de Duitsers de grootste en de kleinste klok weg, waardoor de middelste klok uit 1804 alleen achterbleef. Na de oorlog kreeg de kerkfabriek een staatstoelage van 103000 fr. voor twee nieuwe klokken die er in 1951 ook kwamen.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

*De Onze-Lieve-Vrouwkerk omstreeks 1900. De vandaag
verdwenen sacristie aansluitend aan het koor is nog aan-
wezig, KIK*

Restauratie van het interieur in 1944 en volgende, onder leiding van ingenieur C. Leurs en architect Veraert, onder meer decaperen van de bepleistering en reconstrueren van sommige kapitelen.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De kerk in 1945. De oostelijke sacristie is
verdwenen, KIK

Nieuwe restauratie circa 1970 en volgende onder leiding van architect A. De Mey en R.M. Lemaire, onder meer behandeling van het noordportaal.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Een oud dorpsgezicht, delcampe

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het brandglasraam, links van de ingang, van kunstglazenier Jan Huet werd in 1972 geschonken door de stad Antwerpen als hulde aan Frans Van Cauwelaert.

In opdracht van de kerkfabriek van O.-L.-V.-Lombeek en het gemeentebestuur van Roosdaal brandde Huet toen nog een tweede glasraam, opgedragen aan Jan Frans Vonck, ingezet rechts van de ingang. Jan Fans was een van de leiders van de Brabantse omwenteling, maar ook de broer van pastoor Vonck wiens grafmonument buiten onder het raam staat.

In 2024 werd het noordportaal ingericht als Mariakapel. Een kopie van het historische Mariabeeld van O.L.Vr. Lombeek werd op 1 ½ grootte bijgemaakt via 3d-techniek en boven de houten ingangsdeur bevestigd. Enkele stoelen, een kaarsenstandaard, plaats om bloemen te plaatsen en de bevestiging van doorzichtig plasticen platen aan het ijzeren toegangshekken zorgen voor een dag en nacht toegankelijke windluwe plek om te bidden, tot rust te komen, even te bezinning.

Roerende goederen

De toekomstige bestemming van een kerkgebouw kan een belangrijke impact hebben op roerend religieus erfgoed. Het is dan ook belangrijk om een zicht te krijgen op de totale omvang en kwaliteit van het roerend religieus erfgoed. In tegenstelling tot de religieuze kunstvoorwerpen die bewaard worden in musea, is het erfgoed in kerken en kloosters lang niet helemaal beschreven en gedocumenteerd. Hieronder een korte opsomming van enkele merkwaardige stukken bewaard in de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Deze lijst is echter niet compleet. Het is aangewezen om in de toekomst een inventarisatietraject op te starten (zie verder).

Meubilair

Altaren: De aankleding van het koor staat volledig in het teken van Onze-Lieve-Vrouw. In de houten lambrisering uit 1771-1772 zijn acht grisailles ingewerkt, alle met taferelen uit het leven van Maria. Maar het pronkstuk in het koor is uiteraard het Mariaretabel. Het Mariaretabel is een pareltje van de Brusselse school. De opengewerkte decoratieve fries in de onderste boord van het retabel en de vorm van de centrale kast als een omgekeerde T kenmerken de Brusselse herkomst. Het geheel toont negen taferelen die het leven van Maria verbeelden, naast twee kleine fragmenten uit het Oude Testament. In het kader van het Topstukkendecreet heeft de Minister van Cultuur van de Vlaamse Regering het Mariaretabel bij beslissing van 9 januari 2015 opgenomen in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap met als verantwoording "Dit Mariaretabel behoort tot de grootste en mooiste Brusselse retabels". "Einde 2024 werden ontbrekende beelden, welke verdwenen waren na diverse diefstallen, via 3d-technieken bijgemaakt en in het retabel toegevoegd."

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De verering van Sint-Hubertus in de kerk komt tot uiting in een verguld reliekschrijn in de vorm van een sarcofaag met daarop het borstbeeld van de heilige als bisschop. Het staat in het Hubertusaltaar in de rechterzijbeuk. Een identiek reliekschrijn van Sint-Leonardus staat erbij. Beide schrijnen werden door prins Eugeen-Alexander von Thurn und Taxis in 1698 geschonken.

De monumentale preekstoel in rococostijl van 1743 is een merkwaardig gegeven. Hier worden de verering van Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Hubertus gecombineerd. De voet van de kansel beeldt namelijk de bekering van de Heilige Hubertus uit. De kuip van de kansel wordt omvat door twee forse takken van een eik die vanuit het onderste tafereel stamt. Op de linkertak omhelst een engel een groot kruis, op de rechtertak houdt een andere engel een opklimmende slang tegen. Op de kuip zien we het tafereel van de verkondiging van de geboorte van Jezus de toenmalige hofbeeldhouwer van de Oostenrijke keizerin Maria-Theresia. Het beeldhouwwerk ervan werd kunstig gesneden door Jacobus De Koninck terwijl het schrijnwerk door Christian Bogaert uit Meerbeke werd verzorgd. Het kerkbestuur moet uitermate tevreden zijn geweest over het werk van deze mannen, want amper tien jaar later in 1753 werden ze verzocht in te staan voor de orgelkast en het tochtportaal/oksaal. Het orgel zelf werd gebouwd door Jean-Baptiste Barnabé Gouynaut afkomstig uit Henegouwen. De befaamde orgelbouwer Pierre-Charles II Van Peteghem breidde het orgel uit in 1823.

Lambrisering: In 1771-1772 werden de wanden van de zijbeuken voorzien van een indrukwekkende barokke lambrisering waarin biechtstoelen met beelden zijn geïncorporeerd. Sim Josph Duray, Livinus Maes en Egidius Holman zorgden voor de uitvoering. De lambrisering bevat wandmedaillons met de borstbeelden van de twaalf apostelen en van vier personificaties van deugden? In de rechter zijbeuk hangt het doek *De Aanbidding der Wijzen* uit de tweede helft van de 17de eeuw. Het maakte vroeger deel uit van het houten portiekaltaar in het koor dat in het begin van de 20ste eeuw opnieuw verwijderd werd.

Beeldhouwwerk en schilderijen

Boven het Maria-altaar in de linkerzijbeuk staat in een nis een gotisch Onze-Lieve-Vrouwbeeld met Kind uit omstreeks 1400. Maria, in een typische slanke S-vormige lichaamshouding draagt een kroon en heeft een leliescepter in de rechterhand. Beide verwijzen ze naar haar titel als hemelse koningin. Dit oorspronkelijk gepolychromeerde beeld werd in 1970 overschilderd. Dichter bij het koor bevindt zich nog een tweede staande Maria met Kind, wel van een latere datum (1480-1500) Het kruisbeeld dat onder de triomfboog hangt maakt deel uit van een calvariegroep uit het begin van de 16de eeuw. De beelden van Maria en de apostel Johannes gestolen in

1974, zijn in 2024 vervangen door gelijk(w)aardige beelden uit dezelfde periode en van dezelfde kwaliteit. Christus komt nog een tweede keer voor in een beeld uit de eerste helft van de 16de eeuw: Christus-op-de-Koude-Steen.

Een mooi houten tafereel uit de 18de eeuw bij het rechter zijaltaar (beeldhouwwerk toegeschreven aan Nicolaas Van der Veken uit Mechelen) stelt de bekering van de Heilige Hubertus voor. Hij knielt voor de wonderbaarlijke verschijning van het Kruis in het gewei van een hert. Jachthonden en een engel houden hen gezelschap. Een terracotta beeld (bozzetto), gebaseerd op de afbeelding van St. Hubertus uit dit schrijn en vervaardigd door Laurent Delvaux, werd verworven in 2022. Deze bozzetto, zeldzaam doordat deze meestal verloren gingen, diende als ontwerp voor het eikenhouten beeld van St. Hubertus bij de preekstoel.

Het schilderij “Aanbidding van de Koningen” geschilderd tussen 1619 en 1625 door Gaspard de Crayer hangt momenteel in de rechter zijbeuk. Tijdens de periode van het barokke binnen aanzicht van de kerk bevond dit zich boven het hoofdaltaar.

Textiel

Achttiende-eeuwse religieuze gewaden, bewaard in de kerk en sacristie, behoren tot het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap (staatsblad van 30/06/2020):

antependium, 2 koorkappen, kazuifel, manipel, stola, bursa en kelkvelum, een verwant vaandeltje, 4 panden van een processiebaldakijn.

Alle toebehoren werden volledig geborduurd, waarbij gebruik gemaakt werd van vlak goud- en zijdeborduurwerk, zeldzaam voor gewaden in Vlaanderen.

Vaatwerk

Enkele 17de-eeuwse kelken en monstransen.

Grafiek en drukwerk

Daarnaast bezit de kerk schat nog een Plantijndruk van 1772 met de beeltenissen van Onze-Lieve-Vrouw van Lombeek en de Heilige Hubertus in een zilveren medaillon.

Glasramen

De drie brandglasramen in de oostmuur van het koor dateren uit het beging van de 20ste eeuw en komen uit het glazeniers glazeniersatelier Osterrath uit Tilff. Ze beelden respectievelijk de vijf blijde mysteries, de vijf droevige mysteries en de vijf glorierijke mysteries in het leven van Onze-Lieve-Vrouw uit.

Selectie uit de fiches te raadplegen op de site van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium. In totaal 149 voorwerpen opgenomen in de lijst: <http://balat.kikirpa.be/results.php?startfrom=1&limit=200>

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

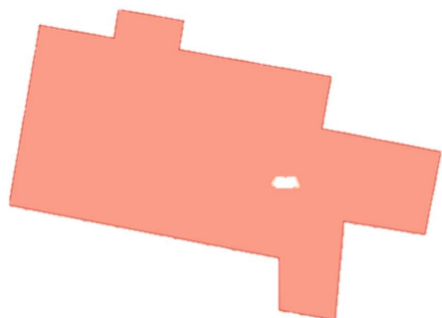
Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Plattegrond van de Onze-Lieve-Vrouw

b) Architecturale mogelijkheden

Kerkgebouw

Vroeg-gotische basilicale kerk met driebeukig schip van vijf traveeën uitlopend op een smaller rechthoekig koor van twee brede traveeën.

Het interieur biedt een minder homogeen beeld. Hoge rondboog op consoles, tussen koor en schip.

Het schip omvat gebundelde pijlers met deels weggehakte kapitelen onder de spitsbogen tussen midden- en zijbeuken. Het schip kent een zandstenen kruisribgewelf op geprofileerde hoekpijlers met kapiteel. De zijbeuken kennen een stenen overkluizing met uitgewerkte sluitstenen.

Architectonische wanddecoratie: boogfriezen met ingeschreven driepas en bekronend casement, steunend op slanke gebundelde zuiltjes. De opstand van het koor volgt nagenoeg deze van de gevels, doch met bredere penanten. Tongewelf met recente houten bebording aangebracht tegen het oorspronkelijk gebint.

Kerk ligt langs de belangrijkste verkeersader van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, de Koning Albertstraat.

Geen echte parking aanwezig. Wel enkele parkeerstroken langs de Koning Albertstraat.

Rondom de kerk de voormalige begraafplaats. Het nieuwe kerkhof ligt verder in het zuidoosten en is via een grindpad verbonden met het oude kerkhof.

Technische installatie

- Verwarmingsinstallatie: De verwarmingsinstallatie werd geplaatst in 2004. Het is een installatie die werkt op stookolie. De installatie is ondergebracht in een kelder van een afzonderlijk bestaande constructie en is langs een verwarmingskanaal aangesloten op twee roosters in de kerk die warme lucht afgeven.
Het bedieningspaneel met tijdschakelaar bevindt zich in de kelder bij de installatie.
Er is een onderhoudscontract gesloten met de firma Leuckx die instaat voor het jaarlijks nazicht en onderhoud van brander en schouw.
- Inbraak- en brandalarm: De kerk is voorzien van een uitgebreide installatie voor inbraak- en brandpreventie.
Waardevolle beelden en in het bijzonder het retabel zijn voorzien van afzonderlijke voelers. Het onderhoud van de installatie gebeurt door de firma Alertis. Voor

- alarmverwerking is een beroep gedaan op Praxisgroup controlekamer. Vijf personen beschikken over een beveiligde toegangsmogelijkheid van de kerk.
- Geluidsinstallatie: aanwezig
 - Elektriciteit: De kerk beschikt over een elektrisch verlichtingssysteem dat gehele of gedeeltelijke verlichting van de kerk toelaat. Het bedieningspaneel bevindt zich in de gang tussen sacristie en het hoogkoor. Het aantal stopcontacten is eerder beperkt. De verlichting gebeurt volledig met ledverlichting.
 - Rolstoelvriendelijk: De kerk beschikt niet over een hellend vlak voor rolstoelgebruikers. Aan beide ingangen zijn er trappen. Wel bestaat de mogelijkheid om met een rolstoel langs de ingang sacristie (zonder trappen) de kerk te bereiken waarbij in de gang tussen sacristie en kerk er een hindernis blijft van drie trappen.
 - Toiletten: In het kerkgebouw is er geen toilet. In een afzonderlijk keldergebouw op een afstand van ongeveer 50 meter is er een toilet dat bij kerkdiensten kan gebruikt worden.
 - Parking: Aanwezig, maar op publiek terrein.
 - Plein: Er is geen dorps-of kerkplein.

Uitbreidingsmogelijkheden

De kerk is beschermd als monument omwille van de artistieke, historische, oudheidkundige en geschiedkundige waarde. Gezien het voormalig kerkhof nog reeds rond het kerkgebouw ligt, is een eventuele uitbreiding niet mogelijk. Ook de eventuele opsplitsing van het interieur is niet aangewezen gezien de erfgoedwaarde van het geheel.

Zonder aan de structuur te raken, werd wel in 2024 het noordportaal ingericht als een kapel, vrij toegankelijk, dit in tegenstelling tot de kerk die buiten de kerkelijke diensten en opendeurmoment steeds gesloten is.”

De mogelijkheden voor een eventuele neven- of herbestemming worden beperkt gezien de aanwezige begraafplaats rond de kerk.

c) Bouwfysische toestand

Het gebouw is in goede staat. In 2002-2003 werden de buitengevels grondig gereinigd en met een vuil afstotend product behandeld. Pinakels en kroonlijsten werden, waar nodig, gerestaureerd. De dakbekleding werd gedeeltelijk vervangen.

De dakgoten en de dakleien van de zuiderbeuk werden vervangen in 2024. Tevens werden ladderhaken reglementair geplaatst en werden de dakluiken vervangen.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De dorpskern is een moeillie (een bakkuipachtige depressie) tussen heuvels en waterlopen. Bosrijk gebied met bewoning geconcentreerd langs de Koning Albertstraat. Bebouwing bestaat voornamelijk uit hoeves en boeren-burgerhuizen uit de 19de en 20ste eeuw. In de 21ste eeuw nieuwe verkaveling ten noorden van de Koning Albertstraat.

- Economie
 - Concentratie langs de Koning Albertstraat en Pamelse Klei
- Ontsluiting
 - Ontsluiting via de Koning Albertstraat
 - Ninoofsesteenweg als verbinding met Ninove en Brussel
 - Bushaltes in de Koning Albertstraat
- Ondersteuning

Het Gastenhof ter Lombeek is een gerestaureerd hoeve met een hotelfunctie en een Bi-stro (A Point).

Aan de hertboommolen is tevens een bistro verbonden.
- Recreatie

In Onze-Lieve-Vrouw Lombeek is de Hertboommolen(ook wel Zepposmolen) gelegen die heel wat bezoekers aantrekt. Ook trekt het dorp heel wat wandelaars en fietsers aan.
- Erfgoed

- De Onze-Lieve-Vrouwkerk
- Leunt aan bij het cultuurhistorisch landschap Ledeberg
- Verschillende items zijn opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed.
- Belangwekkend zijn het kasteel Rokkenborch en de kasteeltuin (historisch tuin of park) evenals de Hertboommolen in de volksmond bekend als Zepposmolen.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgisch gebruik van het kerkgebouw:

- parochiale viering om de 14 dagen en op sommige hoogdagen
- eerste communie- en vormselviering
- begrafenissen
- huwelijksvieringen
- doopselvieringen, federaal georganiseerd beurtelings in elke parochiekerk (tweemaal per jaar in elk kerkgebouw)
- catechese voor volwassen doopkandidaten (catechumaat) en opleiding
- andere (sporadisch): vb. jubilarissen, processie
- gebruik van het noordportaal als kapel, toegankelijk 24/24 uur
- centrum van Mariaverering.

Toegankelijkheid:

de kerk is voor het publiek vrij toegankelijk:

- voor en na de misvieringen
- naar aanleiding van initiatieven van de overheid zoals “Op een Kier”, Open monumentendag
- georganiseerd door de kerkfabriek: de vier eerste zondagen van augustus.

Verder is de kerk te bezoeken op afspraak met gids.

Het Mariaretabel, het Goynautorgel en het cultuurhistorisch interieur zijn belangrijke trekpleisters

Aantal bezoekers per jaar: enkele honderden.

Concerten:

in de kerk worden jaarlijks meerdere concerten gegeven.

Hierbij is het historisch Goynautorgel van uitzonderlijk belang.

Tentoonstellingen:

de kerk staat ter beschikking voor tentoonstellingen tijdens opendeurmomenten, al dan niet speciaal hiervoor beschikbaar gesteld.

Topstukken:

De kerk is een bewaarplaats van twee Vlaamse Topstukken namelijk het retabel en het liturgische textiel. Deze worden door de Vlaamse Gemeenschap als zeldzaam en onmisbaar beschouwd vanwege hun bijzondere historische, cultuurhistorische, artistieke en wetenschappelijke betekenis én door hun schakelfunctie in hun specifieke kunstvorm.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5. Sint-Gaugericuskerk in Pamel

2.5.1. Identificatie

Naam: Sint-Gaugericuskerk

Geografische ligging

- Brusselstraat 12, 1760 Pamel
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Pastorale regio Halle
- Pastorale zone Roosdaal
- Dekenaat: Lennik
- Parochie: Pamel

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming(en)

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed 05.10.2009

2.5.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Het bouwwerk wordt als volgt omschreven in de inventaris van het bouwkundig erfgoed:

“De neogotische kruisbasiliek, beïnvloed door de Scheldegotiek, werd in 1903 opgetrokken uit gele baksteen en hardsteen, naar ontwerp van architect J. Goethals (gedenksteen).

Ze vervangt een vroegere kerk met ingewikkelde bouwgeschiedenis, afhankelijk van de norbertijnenabdij van Ninove, ingeplant bij de huidige Kerkhofstraat. De toestand van dit gebouw in laatgotische en barokstijl, met vernieuwd koor en transept uit de 19de eeuw, werd al te kritisch bevonden na de instorting van de toren in 1879.

Mobilair. Glasramen, van de doopkapel, 1935, A. Asperslagh.

Meubilair overgebracht uit de oude kerk, onder meer: barokke preekstoel (circa 1650); biechtstoel en communiebank, tweede en derde kwart van de 18de eeuw).”

Pamel

Al in 1179 vernoemd als Pamela, in 1195 Pamala, daarna onder andere in 1307 apud Pamellam, in 1662 Pamelen. Het toponiem is zeer oud en zou Indo-Europees van oorsprong zijn, hetgeen aanleiding geeft tot 2 onderscheiden etymologische verklaringen:

- vertrekkend van 'pa-' wat verwijst naar 'voederen, weiden' (cfr. Latijn pabulum = veevoeder); Pamel is dan een plaatsnaam in weidegebieden.
- of uitgaande van het (door de Germanen gereïnterpreteerde en uitgebreide) 'bham' + suffix 'alā'; 'bham' = schitterend, verwijzend naar de meersen die blank stonden in de winter. Pamel is alsdan een waternaam om de meersgronden langs de Dender te benoemen.

In juni 1880 schreef de gouverneur aan de gemeenteraad dat de gemeente voortaan Pamel heette, zonder a of e als slotletter.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De oudste bidplaats, in Pamel werd aan de Goddelijke Verlosser of Sint-Salvator toegewijd, maar zeker is dat in 1260 Sint-Gaugericus de patroon van het 'altare' was. In 1572/1573 echter was volgens decanale verslagen het hoofdaltaar toegewijd aan Sint-Laurentius, in 1593 werd dan weer Sint-Gaugericus aangegeven en in het begin van de 17de eeuw vermeldde de abt van Ninove beiden naast elkaar. Daarna overtroefde Sint-Laurentius te Pamel Sint-Gaugericus duidelijk in populariteit, maar deze laatste bleef toch patroon van de parochie.

Bouwgeschiedenis Sint-Gaugericuskerk

Over het oudste kerkgebouw zijn geen concrete gegevens gekend. Zeker is dat er in 1179 nabij de Dender een kerk stond op het huidige oude kerkhof. De bouwgeschiedenis is echter niet gekend voor de periode tot het midden van de 16de eeuw. In 1572 schreef de deken in zijn verslag dat het kerkgebouw belangrijke herstellingen nodig had, het hoogkoor was zo verwaarloosd was dat er geen mis kon worden opgedragen. In 1593 was volgens zijn verslag het schip nog ongeschonden, maar het hoogkoor uitgebrand. In 1600 werd de kerk opnieuw door rondtrekkende geuzen en/of soldaten geprofaneerd. Niet verwonderlijk dat de abt van Ninove in 1603 'betere tijden' afwachtte om het koor af te werken. Toch blijkt uit kerkrekeningen uit 1590-1621 ook dat men meermaals de schade heeft hersteld: de altaarstenen werden vernieuwd, ook het tabernakel, het altaar van Sint-Salvator, het schrijnwerk van het koor, de koorlessenaars, het bekken van de doopvont en de altaarkleden. Eveneens moest er gemetseld en getimmerd worden aan het portaal en aan de sacristie. Volgens diezelfde rekeningen werd jaarlijks ook een deel van de vloer geplaveid en werd, gespreid over jaren het stro van het dak vervangen door schaliën. Blijkbaar was er in 1617 voldoende hersteld opdat de aartsbisschop van Mechelen de altaarstenen en het kerkhof kon komen wijden.

Van die (herstelde) kerk krijgen we een duidelijker beeld (gezien vanaf de Dender) dankzij een tekening uit 1621 van Philip De Dijn.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het huidige interieur, Pajottenland een land om lief te hebben

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Een tekening van J. De Deken geeft een zicht op de kerk in 17/11/1713.

Kerk met links ervan de pastorie en bovenaan het kasteel,
vooraan de Dender, Roosdaal van A tot Z

Tekening van J. De Deken, 1711/1713, Roosdaal van A tot Z

Pastoor Van Mollem klaagde er al enkele jaren over, en in 1863 oordeelde ook de kerkfabriek officieel dat de kerk uit 1667 te klein was geworden. In opdracht van de kerkfabriek stelde architect L. Spaak in 1866 een plan op waarin de kerk met 240 m² werd vergroot, voornamelijk door de bouw van een kruisbeuk. In februari 1868 begon men aan de afbraak van het koor en de twee sacristieën. Op 30 maart werd de eresteen ingemetseld en werden kruisbeuk, koor en sacristie in de richting van de pastorie uitgebouwd. Nog hetzelfde jaar voltooide aannemer Schoonjans uit Pollare de ruwbouw. Begin 1871 werd ook het kerkinterieur aangepakt. Bovendien wou pastoor Van Mollem ook de buitenzijde harmoniseren. Provinciaal architect G. Hansotte stelde een plan op. In 1878 werden de daken van de oude zijbeuken vernieuwd; de toren kreeg niet alleen meer witte steen ingemetseld (zoals in de nieuwe muren), maar werd ook verhoogd, met 1 m en met een hogere naald. Gedurende de werken stelde men kleine barsten vast in vloer tussen kerk en portaal en ook breder wordende scheuren in de muren van het oksaal. Hansotte liet daarop bindankers aanbrengen. Dit scheen voorlopig te helpen, maar begin maart 1879 viel de toren met een neer op het kerkhof. Het grote gat in de voorgevel werd eerst met een houten beschot afgesloten, daarna werd een voormuur gemetseld.

De oude kerk ca. 1900, Roosdaal van A tot Z

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Ondertussen werden de scheuren in het kerkschip en koor groter. Eerst werd toch geopteerd voor renovatie en vergroting, maar dit bleek ingewikkelder dan gedacht en bovendien bleef de kerk dan op een uithoek van de parochie staan. Onder impuls van pastoor Van Eyndhoven werd gestart met de bouw van een nieuw kerkgebouw in het centrum van de parochie. In maart 1903 begon aannemer L. Verstraete en in september 1904 waren de bouwwerken en de inrichting in zoverre gevorderd dat de kerk op 29 september kon worden ingewijd. Op een oude foto blijkt het kerkgebouw bij aanvang over nog geen toren te beschikken.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De Sint-Gaugericuskerk zonder toren in
1904, Delcampe

Het witte hoofdaltaar in het hoogkoor, er geplaatst in 1911, werd beeldhouwd door de Leuvense beeldhouwer Paul Roemaet. In het retabel links het Laatste Avondmaal, in het midden Christus aan het kruis omringd door Maria en Johannes, rechts de bruiloft van Kana. Onder de altaartafel een medaillon met Christus als leraar en in de vier hoeken de symbolen van de vier evangelisten. De (geverniste) eikenhouten biechtstoelen in de linker- en rechterdwarsbeuk werden in 1872 gemaakt door Prosper

Door de val van de toren was het orgel totaal stuk en besloot de kerkfabriek in 1884 een occasie, hersteld door orgelbouwer Anneessens uit Geraardsbergen, aan te kopen (kostprijs: 3000 fr.). (6) Het werd pas in 1885 geplaatst.

In 1904 werd het overgebracht naar de nieuwe kerk en het zou er nog dienstdoen tot 1936. Toen werd een 'nieuw' orgel ingehuldigd.

De drie klokken van het ouder kerkgebouw verhuisden in 1904 naar de nieuwe kerk.

Op 29 juni 1943 werden twee klokken meegenomen door de Duitse bezetter enkel de Laurentiusklok bleef hangen. De twee klokken werden na de oorlog niet meer teruggevonden. De kerkfabriek liet bij de firma Michiels uit Doornik 2 klokken te gieten. Weer hingen er drie klokken in de toren, maar de oude Laurentiusklok raakte gebarsen, begon vals te klinken en werd het 'zwijgen' opgelegd, maar bleef hangen.

De huidige preekstoel stond ook al in de oude kerk en dateert vermoedelijk uit de 17de eeuw. Op de sokkel o.a. de symbolen van de vier evangelisten. De kuip vertoont de beeltenissen van O.-L.-Vrouw met het kindje Jezus, Sint-Laurentius met rooster en boek, Sint-Paulus met boek en zwaard, Christus met wereldbol, Sint-Petrus met sleutels en boek en Sint-Gaugericus met staf en boek (of is het Sint-Antonius met varken?). Aan het klankbord, geschaagd door twee engelen, een duif met opengesperde vleugels (Heilige Geest).

Glasramen, van de doopkapel, 1935, A. Asperslagh.

Roerende goederen

De toekomstige bestemming van een kerkgebouw kan een belangrijke impact hebben op roerend religieus erfgoed. Het is dan ook belangrijk om een zicht te krijgen op de totale omvang en kwaliteit van het roerend religieus erfgoed. In tegenstelling tot de religieuze kunstvoorwerpen die bewaard worden in musea, is het erfgoed in kerken en kloosters lang niet helemaal beschreven en gedocumenteerd. Hieronder een korte opsomming van enkele merkwaardige stukken bewaard in de Sint-Gaugericuskerk. Deze lijst is echter niet compleet. Het is aangewezen om in de toekomst een inventarisatietraject op te starten (zie verder). Procedure inventarisatie met bevoegde diensten (Erfgoed Plus) opgestart. Overeenkomst getekend op 3/11/2022. Werkzaamheden nog niet opgestart door voorlopige niet toegankelijkheid kerkgebouw.

Meubilair

Retabel: Het retabel van het vroegere hoofdaltaar is uit witte steen gekapt en is van de hand van de Leuvense beeldhouwer Paul Roemaat. Het zit vervat tussen zeer slanke marmeren zuilen en toont in het midden de calvarie, links het laatste avondmaal en rechts de bruiloft van Kanaa. In een medaillon onder de altaartafel troont een Christus als leraar, in de vier hoeken zie je de symbolen van de vier evangelisten. Het altaar en het retabel kwamen er pas in 1911.

Altaar: Het rechteraltaar is gewijd aan Sint-Jozef, het linker aan Onze-Lieve-Vrouw. Dit laatste altaar is vandaag weggenomen en vervangen door de witmarmeren doopvont met koperen deksel (17de eeuw) en de paaskaars. Verder staat er in de hoek van de rechter dwarsbeuk de vergulde houten relikwiekast van de Heilige Laurentius met bovenop zijn buste.

Kansel: Het belangrijkste meubilair komt uit de oude kerk. Hiervan is de renaissancespreekstoel het mooiste onderdeel. Hij dateert uit de 17de eeuw. Op de kuip zie je achtereenvolgens Onze-Lieve-Vrouw met het kindje Jezus op de arm, Sint-Laurentius met een rooster en een missaal, Sint-Paulus met boek en zwaard, Christus Salvator met de wereldbol in de linkerhand, Sint-Petrus met sleutels en een boek en Sint-Gaugericus met staf en boek. Onder de kuip komen zes figuren voor waaronder de verbeelding van de evangelisten.

Biechtstoel: De biechtstoelen in de zijbeuken zijn veel recenter: ze dateren uit 1872 en werden door Prosper Jacobs uit Ninove gemaakt. Op de biechtstoel aan de epistelkant zie je de Heilige Augustinus en zijn moeder de Heilige Monica. Op de biechtstoel aan de evangeliekant bemerk je de beelden van Sint-Petrus en de boetende Magdalena met doodshoofd in de linkerhand. Elke biechtstoel draagt ook een bekroning in de vorm van een bas-reliëf. Het linker bas-reliëf stelt Christus met de Samaritaanse vrouw voor, het rechter de terugkomst van de verloren zoon. Beide taferelen worden door twee engelen geflankeerd.

Communiebank: De communiebank uit 1930, die vroeger tussen het schip en het koor stond, staat nu vooraan in het koor tegen de linker muur. Links en rechts, voor de zijaltaren, staan de nog uit de oude kerk afkomstige communiebanken. Ze dragen fraai reliëf in Lodewijk XV-stijl en stellen taferelen uit het Oude en het Nieuwe Testament voor.

Altaar: De voorlaatste koster, René Van Nuffel, heeft eikenhouten balken, afkomstig van de windmolen genaamd "de Pauselijke Zouaaf", geschonken aan de Sint-Gaugericus kerk. Guillaume Geeroms van Tezuivenen heeft van

die balken bewerkt en gemonteerd tot het altaar dat we nu kennen bestaande uit een voet en een afzonderlijk loodzwaar altaarblad.

Beeldhouwkunst en schilderijen

Bij het betreden van het hoogkoor merk je rechts een houten polychroom beeld van de kerkpatroon, Sint Gaugericus, uitgebeeld als bisschop met een staf in de had.

Het enige schilderij dat de kerk nog rijk is stelt de kroning van Maria door de Heilige Drievuldigheid voor. Het is een kopie van een werk uit de school van Caspar de Craeyer. Het dateert uit de 18de eeuw en hing in de oude kerk boven het hoofdaltaar.

Glasramen

De oudste gebrandschilderde ramen zijn die in het koor. Links bovenaan staat de Heilige Cornelus afgebeeld als een knielende bisschop die op het punt staat door een soldaat onthoofd te worden. Het tafereel eronder is de Heilige Laurentius die geroosterd wordt. In het midden is bovenaan het kerstgebeuren uitgebeeld, onderaan een tafereeltje met de alledaagse bezigheden van de Heilige Familie in Nazareth. Rechts onderaan stelt het glasraam de Heilig Vincentius a Paulo voor, bovenaan bezoekt de Heilige Gaugericus een oude man.

De glasramen in de voormalige doopkapel bevatten aan de kant van het Kerkplein taferelen uit het Oude Testament, zoals de Schepping, de verstoting van Adam en Eva uit het aardse paradijs, Noah en zijn ark, de Joden die door het water van de Rode Zee trekken, Mozes die water uit de rots slaat, de ark van het Verbond en de viering van het Joodse Paasfeest. De ramen in het koor zijn aan het Nieuwe Testament Gewijd: de Heilige Drievuldigheid, het doopsel van Jezus in de Jordaan, het dooptafereel met een feniks en een vis, de verrijzenis van Christus en de parabel van de dwaze maagden. De ontwerper was Louis Asperslag uit Den Haag.

Fiches te raadplegen op de site van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium: <http://balat.kirpa.be/results.php?typesearch=simple&who=&what=&where=pamel&when=&christian=&free=&style=col4&sort=unsorted&limit=24>

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Kerkgebouw

b) Architecturale mogelijkheden

Plattegrond Sint-Gaugericuskerk

De kerk is een basilicale kruiskerk. De plattegrond vertoont een driebeukig schip van 7 traveeën, voorafgegaan door een vierkante westertoren tussen de doopkapel links en vermoedelijk de rouwkapel rechts. Het koor omvat twee rechte traveeën met vijfzijdige sluiting, ten zuidoosten ligt een rechthoekige sacristie.

Bij het betreden van de kerk bemerk je onmiddellijk het mooie bakstenen gewelf van het schip, de zijbeuken, de kruisbeuk en het koor. De ribben ervan zijn in witte steen uitgevoerd. De kerk is ontegensprekelijk in zuiver neo-gotische stijl gebouwd. De muren van het schip en de dwarsbeuk zijn tussen de bogen met aanroepingen uit de litanie van Onze-Lieve-Vrouw beschilderd.

Het kerkgebouw ligt langs de voornaamste verkeersader: de Brusselstraat. Kerkplein en parking creëren transitiezone tussen de drukte van de steenweg en de rust van het kerkgebouw. Rondom de kerk ligt ingegroend gebied en werd het grootste deel ingericht als speelplein voor de chiromeisjes.

Technische installatie

- Verwarmingsinstallatie: aanwezig, mazoutketel → die warme lucht de kerk in blaast
- Inbraak- en brandalarm: niet aanwezig
- Geluidsinstallatie: aanwezig
- Elektriciteit: aanwezig: is aan vernieuwing toe
- Rolstoelvriendelijk: vlak en deuropening breder dan 90cm: Aanwezig (2 wegneembare panelen over trap)
- Toiletten: 1 toilet aanwezig, maar niet openbaar.
- Parking: aanwezig maar op aanliggende grond van de Gemeente.
- Plein: aanwezig
- Klokkentoren: GSM-provider: ja, Orange

Uitbreidingsmogelijkheden

Perceel van het kerkgebouw ligt ingesloten tussen de naburige percelen. Uitbreiding is dus niet mogelijk. Zoals geldt voor het merendeel van de neogotische kerkgebouwen werd hier een omvangrijk volume opgetrokken. Opsplitsing van de ruimte bij eventuele nevenbestemming is zeker mogelijk in de lengte, de breedte als in de hoogte.

c) Bouwfysische toestand

Het verslag van Monumentenwacht Vlaams-Brabant van september 2024 (21130/2024/B BOUWKUNDIGE INSPECTIE MONUMENTENWACHT) vermeldt dat het kerkgebouw in zijn verschillende onderdelen in een redelijke, matige of slechte toestand is. Aan het hoofdgebouw van de eredienst (de kerk) zullen investeringen moeten worden voorbereid en/of moeten worden uitgevoerd in functie van de integrale studie die de kerkfabriek heeft laten uitvoeren door Abscis Architecten (in een participatief project met lokaal bestuur en verenigingen opgeleverd op 18 november 2021) naar

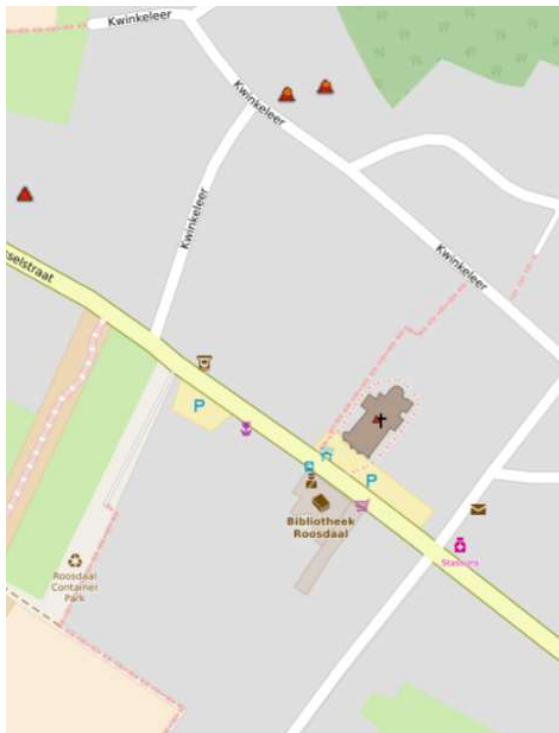
1. Enerzijds de kosten verbonden aan de noodzakelijke investeringen om het kerkgebouw voor de lange termijn (20 jaar en meer) in zijn integriteit te herstellen
2. Anderzijds de consequenties in functionaliteit en kosten van een eventuele neven- of herbestemming van het kerkgebouw.
3. Uitgewerkt in 4 mogelijke scenario's.

Het wegnemen van het kruis, de bol onder het kruis, de haan, het voorlopige herstel van de dakkapellen aan de voorkant en de zijkant van de toren waren zeer dringend uit veiligheidsoverwegingen (verslag van Monumentenwacht Vlaams-Brabant van september 2024 (21130/2024/B BOUWKUNDIGE INSPECTIE MONUMENTENWACHT)). Deze werken zijn uitgevoerd in mei 2025.

Zie verder hierna onder 2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie voor nadere verduidelijking.

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het huidige dorpscentrum rondom de kerk en het gemeentehuis is ontstaan in het begin van de 20ste eeuw toen de nieuwe kerk werd gebouwd. De oude gemeentelijke kern lag aan de Denderoever rondom het nu verdwenen kasteel der feodale heren van Pamel-Ledeberg en de oude parochiekerk. Het nieuwe dorpscentrum wordt gekenmerkt door een vrij recente bebouwing terwijl de voormalige oude dorpskern nog een aantal oudere constructies bewaard heeft zoals de voormalige pastorie, de kam, het meiershuis en het schaliehuis.

- Economie
 - Concentratie langs de Brusselstraat
- Ontsluiting
 - Ontsluiting via de Brusselstraat
 - Ninoofsesteenweg als verbinding met Ninove en Brussel
 - N8 in onmiddellijke omgeving
 - Bushalte voor het kerkgebouw
- Recreatie
 - Bibliotheek Roosdaal
 - Sportvlot en sportinfrastructuur
- Ondersteuning
 - vzw Woonzorgcentrum Onze-Lieve-Vrouw
 - Gemeentelijke Basisschool Triangel
 - Immaculata Maria-Instituut
 - Gemeentehuis
 - Parochiezaal Ons Huis
- Erfgoed
 - Cultuurhistorisch landschap Ledeberg
 - Verschillende items zijn opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk van Pamel is in vele gevallen te groot, maar bij een frequent aantal aangelegenheden is deze grootte extra van nut. Denken wij maar aan de gezamenlijke viering over de ganse parochiale zone heen van het vormsel en de plechtige communie en bij verschillende begrafenissen doorheen het jaar.

Momenteel is het grootste deel van de kerk gesloten. In juli 2017 is uit het gewelf aan de rand van het schip een steen losgekomen en naar beneden gevallen.

Onderzoek van Monumentwacht (2/8/2017 - Verslag 21130-2017-AB) heeft aangetoond dat:

- de aansluiting van een dakkapel is niet waterdicht waardoor vocht infiltreert op het gewelf waar één baksteen in is verdwenen.
- de toestand van de gewelven is matig. In de aansluiting met het muurwerk van de hoofdbeuk komen bakstenen los, is één baksteen reeds naar beneden gevallen en komen er lokaal lichte verzakkingen voor.

De studie door een stabiliteitsingenieur in opdracht van de aannemer aangesteld voor de herstelling heeft bijkomend bevonden dat:

Tijdens de inspectie vanop de hoogwerker kon vastgesteld worden dat ook in andere zones individuele stenen loszitten en zelfs volledige vlakken integraal reeds enkele centimeters zijn verschoven.

We dienen er evenwel op te wijzen dat bovenvermelde werken gezien de huidige toestand steeds een tijdelijke ondersteuning vereisen van de zone waaraan gewerkt wordt (metselwerkschaal of ribstenen). Dit betekent dat dergelijke werken onzes inziens NIET op een veilige manier kunnen uitgevoerd worden vanuit een hoogwerker. Een vaste stelling lijkt ons dan ook absoluut noodzakelijk.

We dienen er bijkomend op te wijzen dat momenteel geen berekeningen uitgevoerd werden naar de eventuele noodzaak om het opengaan van de gevels tegen te gaan. Het lijkt immers aangewezen om de huidige trekkers te verbeteren of om nieuwe trekkers in de kerk te voorzien. De noodzaak hiervan dient evenwel deel uit te maken van een volledige stabiliteitsanalyse van gevels, gewelven en funderingen.

Deze stabiliteitsanalyse is uitgevoerd door Stabitec Ingenieursbureau (Synthesenota stabiliteit bij voorontwerp dd. 18/10/2019). Stabitec Ingenieursbureau heeft eveneens een studie opgeleverd betreffende technieken (Synthesenota technieken bij voorontwerp dd. 22/10/2019).

De kerkfabriek heeft een integrale studie (zie hierboven laatste paragraaf onder 2.5.2) laten uitvoeren. De besluiten van deze integrale studie, bekomen onder leiding van Abscis Architecten, in een gemengde werkgroep (participatief project met gemeentebestuur en lokale verenigingen) blijven richtinggevend voor de bestemming van het kerkgebouw

De kerkraad heeft in opvolging van deze besluiten in 2022, 2023 en 2024 reeds verkennende gesprekken gevoerd met verschillende partijen met een interesse aan het gebruik van bijkomende ruimte zoals opgenomen in scenario 4 van de boven vernoemde studie.

De kerkraad heeft het initiatief genomen om in overleg te gaan met gespecialiseerde bedrijven die werkzaam zijn in de renovatie en herbestemming van onroerend erfgoed, al dan niet religieus onroerend erfgoed. Met het oog op het verwerven van gespecialiseerde kennis en ondersteuning, zowel technisch als financieel.

Met drie dergelijke dienstverleners (Erfgoedstudio, Herbé, Triginta) zijn voorafgaande gesprekken - aan de aanvraag tot indiening van een offerte - gevoerd in de periode oktober en november 2025. In een presentatie en gesprek daaromtrent werd het voorwerp van de offerte verduidelijkt. Twee van deze dienstverleners hebben een offerte aan de kerkfabriek bezorgd. De laatste offerte dateert van einde maart 2026. De kerkraad voert een evaluatie/vergelijking uit van deze offertes. De financiering ervan wordt opgenomen in het budget 2026 en meerjarenplan 2026 – 2031.

De resultaten van deze herbestemmingsstudie zullen bepalend zijn voor het project site kerk Pamel en de werkzaamheden die hieromtrent tijdens het nieuwe meerjarenplan 2026-2031 van de kerkfabriek van Pamel zullen kunnen plaatsvinden. De herbestemmingsstudie heeft tot doel een duurzaam, toekomstgericht, cultureel-maatschappelijk waardevol, sociale dienstverleningsgericht en financieel haalbaar project uit te werken.

Het liturgisch gebruik van het kerkgebouw bestond uit:

- parochiale viering om de 14 dagen (sinds september 2024 enkel de (uitgebreide) doopkapel in gebruik hiervoor)
- eerste communieviering
- federale vormselviering, (ging al enkele keren voor de ganse federatie door in Pamel, maar omwille van het niet toegankelijk zijn van het grotere deel van de Sint-Gaugericuskerk wordt dit in 2 andere parochiekerken georganiseerd.)
- begrafenis
- huwelijksvieringen

- doopselvieringen, federaal georganiseerd beurtelings in elke parochiekerk (tweemaal per jaar in elk kerkgebouw)
- andere (sporadisch): vb. Jubilarissen

Op een tijdelijke basis is – zoals reeds boven vermeld - momenteel enkel de (uitgebreide) doopkapel van de kerk van Pamel in gebruik genomen voor de 14 - daagse parochiale viering. Ten behoeve van een beperkt aantal deelnemers (49).

2.6. Sint-Martinuskerk in Strijtem

2.6.1. Identificatie

Naam: Sint-Martinuskerk

Geografische ligging

- Strijtemplein z/n, 1760 Strijtem
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Pastorale regio Halle
- Pastorale zone Roosdaal
- Dekenaat: Lennik
- Parochie: Strijtem

Eigenaar: Gemeente Roosdaal

Bescherming(en)

- kerk en kerkhofmuur beschermd als monument 21.05.2003
- beschermd orgel 11.09.1979

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

- dorpskern Strijtem beschermd stads- en dorpsgezicht 21.05.2003

2.6.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Het bouwwerk wordt als volgt omschreven in de inventaris van het bouwkundig erfgoed:

“Deze in 1840 gebouwde kerk in sobere neoclassicistische stijl met verwerking van neobarokke elementen, vervangt een vroegere, gotische kerk, afhankelijk van de abdij van Ninove. Baksteenbouw met schaars gebruik van zandsteen, onder meer voor hoekstenen en de verfraaiing van de meer uitgewerkte westgevel; heropgebouwde toren met hoge ingesnoerde naald en bekronende bolspits: gedenkplaat "1901, J. Raes, archit.".

Westtoren met aanleunende zijkapellen, overwelfde driebeukige pseudo-basiliek op zuilen en uitspringende koorpartij van twee traveeën met blinde, driesijdige sluiting.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Het voormalig en het huidige kerkinterieur van de
Sint-Martinuskerk, delcampe & Pajottenland Een
land om lief te hebben

Het arduinen Louis XV-rondboogportaal uit midden 18de eeuw zou oorspronkelijk behoren tot een hoeve uit de omgeving.

Strijtem, kaart van Ferraris 1771-1777, geopunt

In 1641/1652 getekend door Philips de Deyn

Mobilair. Muurschilderingen en glasramen, pastoor Cuyllits en H. Heyden (1901-1903). Maria-Hemelvaart (hoofdaltaar), eerste helft 17de eeuw. Brabants Mariabeeld, gotisch, circa 1500 (noordaltaar). Verder barokke en ambachtelijke beelden van de 17de en 18de eeuw, onder meer een Sint-Martinusgroep (koor).

Belangwekkend meubilair uit de 18de eeuw en laat-barokke zijaltaren; Louis XV-preekstoel (1747); rococolambriëring in het koor; lambrisering van het schip, overgebracht uit de oude kerk van Pamel en fraaie biechtstoelen met verzorgde beelden: Geloof en Liefde/ Hoop en Gerechtigheid (vierde kwart 18de eeuw); laat-classicistisch hoofdaltaar (eerste helft 19de eeuw); talrijke grafstenen en houten kruisen (tegen de kerkgevels). “

Stedenbouwkundige ontwikkeling Strijtem

De oudst gekende benaming is Strit(h)em (1140 en 1146), ontstaan uit 'strīda-haim' of 'woning van de strijd', dus woning waarover een betwisting bestond. In 1281 schreef men al Streythem, wat evolueerde naar Strijtem.

Voor 1140-1146 was de parochie Strijtem afhankelijk van de parochie Liedekerke, maar toen werd ze overgedragen aan de abdij van Ninove. Niettegenstaande Strijtem en Borchtlombeek tot verschillende feodale territoria behoorden waren beide parochies onder het patronaat van de abdij parochiaal sterk met elkaar verbonden: één pastoor-wittheer voor de beide parochies (eventueel met een onderpastoor voor Strijtem), tot 1761 toen Strijtem een eigen pastoor kreeg, een 'primus pastor'.

Bouwgeschiedenis Sint-Martinuskerk

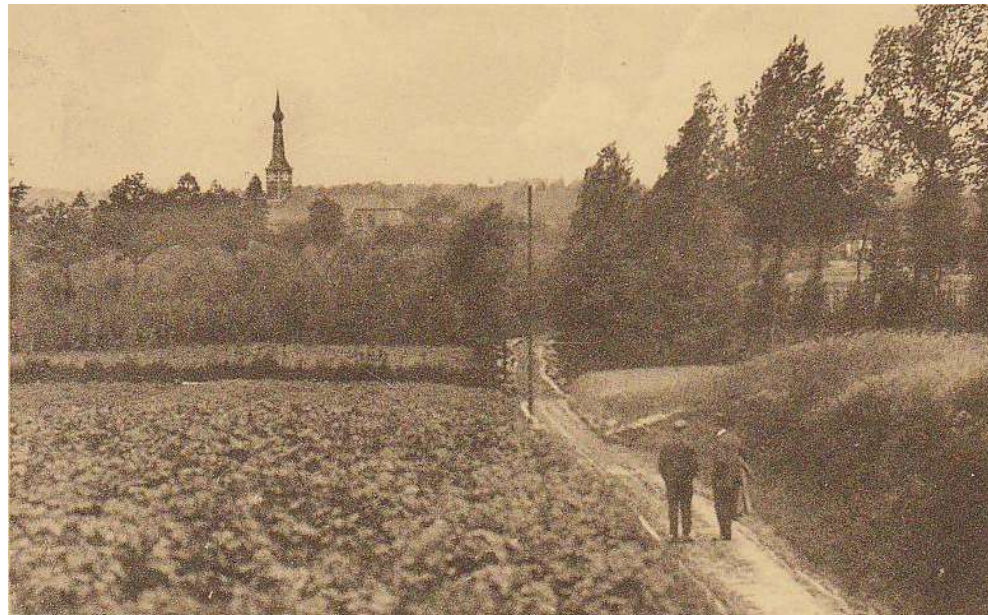
Het oorspronkelijk kerkje dateert van 1641. Het uitzicht van het kerkgebouw bleef ongewijzigd tot in de 18de eeuw: Het zag er toen heel wat kleiner uit dan vandaag, zonder zijbeuken, met slechts drie vensters in het schip en een klein stomp torentje.

In de jaren 1702-1703 vinden herstellingen plaats aan het dak en de toren.

In 1727 bleek de toren bouwvallig en moest afgebroken en heropgebouwd worden. In 1731 was de toren afgevoerd, die datum stond gebeiteld boven. Een jaar later werd rechts een nieuwe sacristie aangebouwd, links werden in 1733-1734 de muren van het schip en de oude sacristie doorbroken om een smalle zijbeuk aan te bouwen.

Na 123 jaar zonder grote verbouwingen verkeerde het kerkgebouw in 1857 in slechte staat. Op 8 april 1858 kwam vanuit Brussel de toelating tot verbouwen en daarop begon de afbraak. De ruwbouw met afmetingen 39 x 18 m, naar een plan van de Brusselse architect Louis Spaak, kwam klaar begin 1859, de afwerking begin 1860. De oude bevloering werd toen weggenomen, zo ook de aanwezige grafstenen. Deze van de baronnen van Volden

werd verplaatst naar de zijbeuk voor het Lievevrouwaltaar. Pas in 1875 kwam Mgr. Anthonius, hulpbisschop van Mechelen, de voor de gelegenheid mooi versierde kerk wijden. De toren bleef intussen behouden, maar niet voor lang want in 1897 bleek de toren te bouwvallig en werd beslist een nieuwe toren te bouwen. In zijn twee eerste plannen tekende de Brusselse architect Jules Rau een eenvoudige torenspits, plannen die echter niet door de Koninklijke Commissie voor Monumenten aanvaard werden. Dan maar het advies van de Commissie gevolgd, een spits met 'peer'. Begin 1903 stond die 'Cuylits-toren' er en kon in de torennis het ruiterbeeld van Sint-Maarten geplaatst worden. Uiterlijk is sindsdien de kerk nagenoeg ongewijzigd gebleven. Wel werden in 2012 dak en toren gerestaureerd zodat de 'peer' opnieuw blonk. Op 10 augustus 2012 werd de kerkhaan weer op de torenspits geplaatst.

Panorama op Strijtem, Delcampe

Het huidige houten portiekvormig altaar werd in 1791 door Frans Fauveau, meester-schrijnwerker uit Ninove, gebouwd voor de oudere kerk. Het retabel dat de hemelvaart van Onze-Lieve-Heer voorstelt, zou dateren uit de

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

17de eeuw. Op de altaartafel in de vorm van een sarcofaag, zette Frans Piret, meester-beeldhouwer uit Meerbeke, in 1792 een nieuw tabernakel. Dit werd in 1889 vervangen door een draaitabernakel, versierd met horens van overvloed, een hostie met kelk en gevleugelde engelenkopjes.

De altaartafel vooraan, afkomstig uit de door watersnood geteisterde kerk van Hontenisse in Zeeuws-Vlaanderen, werd geplaatst in 1964.

Binnen in de kerk bevinden zich talrijke kerkelijke kunstschaten waaronder het retabel van het hoogaltaar, het draaitabernakel van 1889, het hoofdaltaar dat afgewerkt en geschilderd werd in 1795, de lambrisering van de muren van het hoogkoor en de zijbeuken, obelisk uit de periode 1694-1947, de communiebank in een eikenhouten snijwerk, het O,-L,- vrouwbeeldje uit de periode 1490-1510. Dit is een replica. Het originele beeld is gestolen en staat internationaal geseind. De predikstoel van 4.5 m hoogte die dateert uit de 18de eeuw, de wit marmeren doopvont uit de periode 1863 – 1864. Ook de twaalf brandramen die werden geplaatst door pastoor Cuylits (1901 – 1903) en vervaardigd door H. Heyden zijn enig. De meeste personen die erop afgebeeld staan kregen het gelaat van de inwoners van de parochie. Ook pastoor Cuylits staat erop afgebeeld.

Vergeten we ook niet de muurtekeningen of de stenen catechismus. Pastoor Cuylits vond dat er naast de brandramen in zijn kerk nog meer visueel godsdienstondericht kon geven worden. De muurtekeningen zijn op papier getekende voorstellingen van het christelijk leven, catechismus in beeld naar het te Parijs verschenen werk: “Le catéchisme en image”. Deze muurtekeningen zijn weggenomen en zijn gerestaureerd. Momenteel ligt de gerestaureerde Stenen Catechismus ter bewaring in loods 68 bij het PIVO te Asse. Dit is het erfgoeddepot van Vlaams-Brabant.

Het kerkorgel van Strijtem dateert van 1852 en werd vermoedelijk gemaakt door Joseph Cappuyns uit Mechelen. In 1970-1971 onderging het een restauratie door Aerts en Castrel uit Duffel. Wegens zijn historische waarde werd het in 1974 door het ministerie Nederlandse Cultuur in het orgel-inventaris opgenomen en kreeg de vermelding van “Instrument met grote historische en esthetische “. Op 19 juni 1978 werd het geklasseerd.

In 2012 werden de toren, de westgevel en de kerkhofmuur volledig gerestaureerd door de firma Woudenberg uit Brugge.

Roerende goederen

De toekomstige bestemming van een kerkgebouw kan een belangrijke impact hebben op roerend religieus erfgoed. Het is dan ook belangrijk om een zicht te krijgen op de totale omvang en kwaliteit van het roerend religieus erfgoed. In tegenstelling tot de religieuze kunstvoorwerpen die bewaard worden in musea, is het erfgoed in kerken en kloosters lang niet helemaal beschreven en gedocumenteerd. Hieronder een korte opsomming van enkele

merkwaardige stukken bewaard in de Sint-Martinuskerk. Deze lijst is echter niet compleet. Het is aangewezen om in de toekomst een inventarisatietraject op te starten (zie verder).

Meubilair

Altaren: Het hoogaltaar bevat als retabel een schilderij die de hemelvaart van Onze-Lieve-Vrouw voorstelt. Op het draaitabernakel komen horens van overvloed een hostie met kelk en gevleugelde engelenkopjes voor. Het onderste gedeelte is in de vorm van een sarcofaag vervaardigd? De tafel wordt met pilasters, met draperies en bloempjes gesteund. Het rechter zijaltaar is toegewijd aan de patroonheilige en bestaat uit 4 pilaren waarboven een baldakijn en vleugeluiteinden. Op het altaar staat een houten beeld van Sint-Maarten, die rechtstaand een geschenk geeft aan de arme. De heilige is gekleed met een tuniek en een brede koorkap, draagt een mijter op het hoofd en houdt een staf in de linkerhand.

Naast het altaar komen 2 rode reliekkasten voor uit de 17de eeuw met op de reliekdoo's de buste van de H. Blasius en van de H. Barbara. De communiebank is een eikenhouten snijwerk uit de 18de eeuw met opengewerkt rocaillewerk en 2 medaillons waarin de Zaligmaker Onze Lieve Vrouw zijn voorgesteld. In de kerk worden nog 17 obiits bewaard ter nagedachtenis van de kasteelbewoners (1694-1947). Tegen de koorkolommen hangen 2 mooie houten medaillons met elk 6 engelenkopjes. Op de deur van de doopkapel is het doopsel van Christus uitgesneden en op de deur van het vertrek langs de andere zijde van de ingang merken we de vlucht naar Egypte.

Kansel Hout 18de eeuw: Onder de kuip zijn de 4 evangelisten afgebeeld zoals in de kerk van de Zavel te Brussel. De grote engel wijst ons op Mattheus, het rund verbeeldt de evangelist Lucas. Sint Jan wordt voorgesteld door de gevleugelde arend die opvliegt in de hoge sferen en het wezen zelf van Christus, het woord Gods afspiegelt terwijl de leeuw het zinnebeeld is van de H. Marcus en van de republiek van Venetië sinds de relieken er in de 11de eeuw heengebracht werden.

De trapleuning is versierd met rocaillewerk en op de kuip merken we bloemenornamenten en een Onze Lieve Vrouw met kind in een medaillon. Engelen houden het doek van baldakijn vast. In het klankbord zeven engelenkopjes met centraal twee engelen die een medaillon torsen waarin gewoonlijk het jaartal of een wapen voorkomt. Het geheel is in Rococostijl uitgevoerd.

Lambrisering hout 1750: De houten bekleding van het benedendeel der muren van het koor en van de zijbeuken verdient zeer de aandacht. In het koor komen zeer mooie decors in Lodewijk de XIV-stijl voor. Waaronder vier pengewerkte deurtukken. In een medaillon komen Sint-Hubertus, Sint-Paulus, Koning David, Sint-Martinus en de Heilige Blasius voor langs de ene zijde en langs de andere heiligen Augustinus, Marcus, Petrus, Maria Magdalena en Barbara langs de andere zijde.

In de zijbeuken zijn de beschotten 2.60m hoog en twee biechtstoelen werden erin verwerkt. Beide meubels hebben drie nissen en zijn verder versierd met rocaillewerk. Voor de middennis zijn twee grote personages geplaatst: enerzijds de hoop en de rechtvaardigheid voorstellend met een anker en een weegschaal in de hand en in de andere zijbeuk het geloof en de liefde met een kelk en een vlammend hart.

Vaatwerk

Kelk verguld zilver +- 1700: De voet wordt gevormd door 4 punten en 4 rondingen en is versierd met palmtakjes. Op het terras komen twee gevleugelde engelenkopjes en 2 cartouches voor tussen symmetrisch bladwerk. De greep is in vaasvorm vervaardigd en telt 8 zijde. Op de valse cuppa merken we korenaren, druiventrossen en verder palmtakjes welke de cuppa in 4 vakken verdelen. Geen keurmerken.

Monstrans ciborie verguld zilver 17de eeuw: dergelijke compositie komt zelden voor? De voet bestaat uit 4 korte rechte stukken 4 accoladen. Op de voetwieling zijn twee engelenkopjes, twee cartouches en allerlei motieven aanwezig. De valse cuppa vertoont breed bladwerk. Het deksel is versierd met twee engelenkopjes, fruitmotieven en palmetten.

Nevens de munula merken we vleugeluiteinden en bloemen, evenals gevleugelde engelenkopjes. Daarboven komen de letters IHS voor in een stralenkrans bevat tussen vleugeluiteinden. Boven het geheel een pengewerkte kroon met bol en kruis. Geen keurmerken.

Processieattributen

Processiekruis geel- en rood koper 1793: De voet van het kruis bestaat uit een ring met gedecentreerde godrons. De drie armen van het kruis zijn elk versierd met drie cirkels in reliëf welke aldus de H. Drievuldigheid symboliseren. De cirkels, symbool voor de oneindigheid, zijn gewoonlijk doorheen gevlochten als de uitdrukking der drie in een. Hier staan ze in driehoek opgesteld. De Christus is vervaardigd naar een model uit de 17de eeuw. Boven het hoofd van de Verlosser het opschrift NRI. Op een van de zijvlakken komt het inschrift STRYTEM 1793 voor. Langs de achterkant siert een ster met 8 punten het hart van het kruis.

Beeldhouwwerk en schilderijen

Onze-Lieve-Vrouw met Kind hout 1490-1510: Rechtstaande madonna boven een halvemaaan Zij steekt haar zoon voor zich uit, houdt de rechterhand in de zijde van het kind en omklemt zijn voeten met de andere hand? Rijk gedrapeerde brede mantel.

Madonna met kind hout 18de eeuw: Rechtstaande onze lieve vrouw die haar kind op de linkerarm draagt. Ze kijkt naar haar zoon die een wereldbol vasthoudt in de linkerhand. In de rechterhand van de Moeder ontbreekt de scepter. Het beeld is witgeverfd met enkele vergulde lijnen.

Heilige Martinus Hout 17de eeuw: Voorstelling van de liefdadigheid van Sint-Maarten die op een paart gezeten is en een gedeelte van zijn kleed aan een arme overhandigt. Een van de talrijke groepen die in de kerken van het Pajottenland bewaard worden. Het polychroom beeld is een volks snijwerk.

Funerair erfgoed

Grafzerk marmer: Deze steen herinnert ons aan de begraafplaats van de baronnen van Lombeek, heren te Strijtem en Santberg. Opschrift: "D.O.M./Momentum Dominorum Van Volden/Baronum de Lombeek/Toparcharum de Strijthem et Santberg/ex antiquissima nobilissimaque/Cliviae Ducatus Oriundorum Familia/R.I.P." Een wapenschild siert deze wit-zwart marmeren zerk met twee leeuwen als schildhouders.

Fiches te raadplegen op de site van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium: <http://balat.kikirpa.be/results.php?typesearch=simple&who=&what=&when=&where=strijtem&christian=&free=&style=col4&limit=24>

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

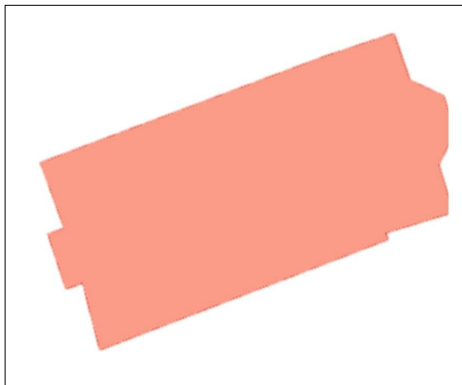
Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

b) Architecturale mogelijkheden

Kerkgebouw

Westtoren met aanleunende zijkapellen, overwelfde driebeukige pseudo-basiliek op zuilen en uitspringende koorpartij van twee traveeën met blinde, driezijdige sluiting.

Het schip wordt geritmeerd door een rondboogvormige arcade op wit gemarmerde zuilen. Heiligenbeelden staan op een sokkel tegen de pilaren. Houten lambrisering in Lodewijk XIV-stijl rondom rond. De kerk van Strijtem is vermoedelijk de enige kerk die net als een woonkamer met papier is behangen. Pastoor Cuyllits vond namelijk dat in zijn kerk wat meer visueel godsdienstonderricht kon gegeven worden. Hij liet daarom voorstellingen van het christelijke leven tegen de muren aanbrengen.

De Sint-Martinuskerk ligt langs het Strijtemplein. Rond de kerk nog een ommuurd kerkhof. Parking langsheen de Kristus Koninglaan en ten noordoosten van het Strijtemplein.

Grote open groene site met veel culturele infrastructuur: JH splinter en CC Koetshuis.

Technische installatie

Verwarming installatie:	met stookolie en gepulste warme lucht.
Inbraak- en brandalarm:	Nihil
Geluidsinstallatie:	Mono versterker met vier kolommen luidsprekers + CD lezer.
Elektriciteit:	Conform aan de normen
Rolstoelvriendelijk:	Ja, vlak en deuropening breder dan 90cm
Toiletten:	Geen (voorzien in 2 ^{de} fase restauratie)
Parking:	Op de openbare weg
Plein:	Ja
Klokkentoren:	Geen GSM antennes.

Uitbreidingsmogelijkheden

Gezien het kerkhof rond de Sint-Martinuskerk nog steeds in gebruik is, is een eventuele uitbreiding van het kerkgebouw uitgesloten. Ook de band tussen kerk en omgeving mag niet verstoord worden. Infrastructuur is reeds

aanwezig op de site CC het Koetshuis waar onder meer verschillende culturele activiteiten worden georganiseerd. Een wisselwerking tussen kerk en CC kunnen de valorisatie van het kerkgebouw ten goede komen. Opsplitsing van het kerkgebouw niet wenselijk. Het figuratief programma tegen de muren geeft een uniek karakter aan de kerk.

c) Bouwfysische toestand

Eerste fase: vernieuwing dakbedekking toren en schip zijn reeds uitgevoerd.

De tweede fase (na bepaling en overleg Agentschap Onroerend Erfgoed) van de restauratie moet nog opgestart worden onder beheer en opvolging van de gemeente en de kerkraad (ondersteund door het studie bureau Studio Roma).

Er is wel al een voorontwerp gemaakt door Studio Roma van de voorziene restauratiewerken van de volledige fase twee.

Wel is er overeengekomen dat om financiële redenen (beperking tot € 500.000) de eerste stap van de tweede fase enkel de noodzakelijke werken moeten uitgevoerd worden om prioritair de gerestaureerde stenen catechismus in een gezonde bouwfysische toestand (gunstig binnenklimaat) te kunnen herbevestigen. Om de gezonde bouwfysische toestand te kunnen bepalen (vereist door Onroerend Erfgoed) zou er eerst een klimaatstudie dienen te gebeuren afhankelijk wanneer de gemeente deze opdracht gaat geven. De resterende restauratiewerken (tweede stap fase twee) kunnen pas nadien opgestart worden.

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De karakteristieke open structuur van de dorpskern van Strijtem, gelegen ten noorden van de steenweg Brussel-Ninove wordt verklaard door de aanwezigheid van het dorpskasteel en kasteeldomein dat aan de basis lag van de ontwikkeling en structurele uitbouw van deze nog overwegend landelijke kern in het Pajottenland. Er is een sterk contrast tussen de dicht bebouwde noordzijde van de hoofdas Strijtemplein en de groene ruimte in het zuiden, dat samenvalt met de historische kern van de kasteelsite. De historische structuur van kasteelblok met opper- en neerhofstructuur, kasteelpark, de band met de (hof)kerk en pastorie en circulatiepatroon is nog duidelijk zichtbaar.

Economie

- Zeer beperkt
- Woonfunctie

▪ Ontsluiting

- Ontsluiting via Kristus Koninglaan
- Ninoofsesteenweg als verbinding met Ninove en Brussel
- Assesteenweg in nabijheid
- Bushalte nabij het kerkgebouw

▪ Recreatie

- JH Splinter
- Gemeenschapscentrum Het Koetshuis
- KIJ Strijtem

▪ Ondersteuning

- MPC Sint Franciscus
- Gemeentelijke basisschool Triangel

▪ Erfgoed

- Sint-Martinuskerk
- Gelegen in Beschermd stads-en dorpsgezicht
- Kasteel van Strijtem
- GC Koetshuis
- Kapel Zeven Beuken opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgisch gebruik van het kerkgebouw:

- parochiale viering om de 14 dagen;
- eerste communieviering;
- vormselviering;
- begrafenissen;
- huwelijksvieringen;

- doopselvieringen, federaal georganiseerd beurtelings in elke parochiekerk (tweemaal per jaar in elk kerkgebouw);
- andere (sporadisch): vb. jubilarissen, viering aan de kapel van de Zeven Beuken;
- Godly Play-ruimte in de weekkapel.

Ander gebruik

- Alle initiatieven die de betekenis van het kerkgebouw versterken en bevorderen. (religieus, cultureel, historisch en kunsthistorisch, architecturaal en landschappelijk).
- Bijvoorbeeld: toerisme, in de Luwte, op een kier, concerten en tentoonstellingen.
- Principe: respect voor het normale gebruik als parochiekerk in al zijn aspecten. De kerkfabriek legt dit op bij contract.

Toerisme

De kerk wordt dikwijls bezocht, samen met de kerk van OLV. Lombeek. De kerk is een unicum vanwege de volkskunst (glasramen, kunst op papier, etc....) maar ook voor de merkwaardige toren. Het toeristisch bezoek gebeurt in samenwerking met de VVV, de gidsen van de VVV of de plaatselijke gids. Ook het nabije vernieuwde Koetshuis draagt bij tot het succes.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
1761 Borchtlombeek	Sint-Amanduskerk	Valorisatie met perspectief op nevenbestemming
1760 Kattem	Onbevlekt-Hart-van-Mariakerk	Valorisatie met perspectief op nevenbestemming
1760 Ledeberg	Sint-Apolloniakerk Ledeberg	Valorisatie met perspectief op nevenbestemming
1760 Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek	Onze-Lieve-Vrouwkerk	Valorisatie
1760 Pamel	Sint-Gaugericuskerk	Valorisatie met intentie tot nevenbestemming
1760 Strijtem	Sint-Martinuskerk	Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Perspectief op nevenbestemming: Een deel van de ruimte in het kerkgebouw zal voor een partner (via een gebruiksovereenkomst) worden bestemd, voor een doel dat het algemeen welzijn dient en door de kerkgemeenschap mee wordt gedragen.

Wij verwijzen hiervoor inhoudelijk naar de pastorale plannen! Deze zijn als bijlage bij dit document gevoegd. Deze kerken staan open voor samenwerking met de externe wereld/ het gemeentebestuur.

Intentie tot nevenbestemming. Hiervoor wordt samengewerkt met derden - partners (inhoudelijk conceptueel / financieel) in de uitvoering van een herbestemmingsstudie.

Op het gepaste moment zal een infomoment voor alle gemeenteraadsleden worden georganiseerd.

Sint-Amanduskerk - Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Wij verwijzen voor de liturgische onderbouw van het onderstaande naar het document Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2025 deel Sint - Amandusparochie Borchtlombeek.

Het liturgisch gebruik blijft de eerste en belangrijkste bestemming van het kerkgebouw.

Het interieur dat de laatste jaren door vele erfgoedkenners werd bezocht en door al deze als uniek en bewonderenswaardig wordt bestempeld : Van Pethegemorgel , barok portiekaltaar met waardevolle schilderij, eikenhouten zijaltaren in neobarokstijl, sierlijk gebeitelde preekstoel in eikenhout, 17de en 18de eeuwse biechtstoelen, reliekkast, gebeeldhouwde medaillons, impressionante communiebank, eikenhouten tochtportaal met doksaal, koorlambrieringen in Lodewijk XV-stijl is een geëigende plaats voor religie en liturgie.

Er is geen regelmatig openbaar vervoer in het weekeinde tussen deze parochie en andere parochiekerken van Roosdaal. Hierdoor is het mogelijk dat parochianen niet op eigen kracht in een andere parochiekerk de eucharistieviering kunnen bijwonen. Vandaar de wens dat er minstens om de 14 dagen een eucharistieviering in de kerk van Sint-Amandus plaatsvindt.

Van het gemeentelijk kerkenbeleidsplan zal in het najaar van 2028 (september - december) een grondige evaluatie en actualisatie gebeuren.

Dit zal gebeuren door een stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van het centraal kerkbestuur, de kerkfabriek, de parochieploeg, het gemeentebestuur en relevante socio-culturele stakeholders.

Deze nieuwe evaluatie en actualisatie, op basis van onder meer het gebruik van alle kerken en de pastorale werking op dat ogenblik, zal mede bepalend zijn in de overwegingen om de Sint-Amanduskerk blijvend in te schakelen voor de zondagsvieringen.

Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria - Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Wij verwijzen voor de liturgische onderbouw van het onderstaande naar het document Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2025 deel Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria - parochie Katterem.

Het liturgisch gebruik blijft de eerste en een belangrijke bestemming van het kerkgebouw.

Daarnaast gaan er regelmatig andere activiteiten door in de kerk, dagelijkse rozenkrans in de meimaand, maandelijkse begeleide gebedsmomenten. Ook door andere verenigingen of individuen is de kerk gebruikt voor activiteiten, tentoonstellingen, vergaderingen, voorstellingen en rondleidingen.

De parochie van Kattem behoort tot de gemeente Roosdaal.

Het aantal inwoners in Roosdaal neemt jaarlijks toe, en heeft zoals algemeen een voornamelijk ouder wordende bevolking. Nieuwe inwoners behoren dan wel eerder tot de jongere leeftijdsklassen. De kerkgangers dan weer behoren vandaag eerder tot de oudere leeftijdsklassen, waardoor uitwijken naar andere parochies geen evidentie is en veelal moeilijk.

Maar gezien het aantrekkelijk uur van de liturgie op zondag om 09.00 uur heeft deze kerk een aanzienlijke publieke belangstelling.

Er is geen regelmatig openbaar vervoer in het weekeinde tussen deze parochie en andere parochiekerken van Roosdaal. Hierdoor is het mogelijk dat parochianen niet op eigen kracht in een andere parochiekerk de eucharistieviering kunnen bijwonen. Vandaar de wens dat er minstens om de 14 dagen een eucharistieviering in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria plaatsvindt.

Wij verwijzen hier tevens naar blz. 28 hiervoor in dit plan. Inzake de uitbreidingsmogelijkheden wordt daar ook gesteld dat deze niet mogelijk zijn en dat de merkwaardige ligging wel andere mogelijkheden biedt zelfs tot een herbestemming.

Van het gemeentelijk kerken beleids- plan zal in het najaar van 2028 (september - december) een grondige evaluatie en actualisatie gebeuren.

Dit zal gebeuren door een stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van het centraal kerkbestuur, de kerk-fabriek, de parochieploeg, het gemeentebestuur en relevante socio-culturele stakeholders

Voor Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria - parochie Kattem zal bij deze evaluatie drie jaar na de goedkeuring de eventuele neven- / herbestemming worden bekeken.

Sint-Apolloniakerk - Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Wij verwijzen voor de liturgische onderbouw van het onderstaande naar het document Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2025 deel Sint-Apollonia - parochie Ledeberg.

Het liturgisch gebruik blijft de eerste en belangrijkste bestemming van het kerkgebouw. Er zijn ook frequent begrafenisplechtigheden (van de parochies Ledeberg en Pamel) en is er jaarlijks ook de eerste communieviering, federale doopselvieringen en uitzonderlijk ook een huwelijksviering. Elk jaar wordt ook de patroonheilige herdacht met een opgeluisterde parochiale viering en aansluitend een parochiereceptie. Het kerkgebouw wordt door de naburige school Immaculata Maria Instituut tevens gebruikt voor verschillende liturgische momenten tijdens het schooljaar.

In het verleden vonden in de kerk ook kleinere concerten en samenzangen plaats en werden reeds cd's opgenomen in de kerk. De kerk beschikt over een uitzonderlijk goede akoestiek.

De kerk is voor het publiek vrij toegankelijk vanaf 1 u voor elke eredienst. Daarbuiten is de kerk niet vrij toegankelijk, maar naar aanleiding van initiatieven van de Overheid zoals bijvoorbeeld Open Monumentendag kan de kerk wel opengesteld worden.

Het kerkgebouw staat ook open voor andere activiteiten, tentoonstellingen, vergaderingen, voorstellingen, rondleidingen, concerten en dergelijke. Aanvragen hiervoor worden eerst geëvalueerd door de kerkraad.

Het kerkgebouw is momenteel reeds toegankelijk voor rolstoelgebruikers en toiletten zijn aanwezig.

Direct verbonden met de kerk is er ook een klein parochielokaal / ontmoetingsruimte dat kan gebruikt worden bij activiteiten in de kerk en ook door verenigingen voor hun bestuursvergaderingen of activiteiten.

De parochie Ledeberg behoort tot de parochiale zone Roosdaal.

Het aantal inwoners van Roosdaal neemt jaarlijks ook gestaag toe.

Van het gemeentelijk kerken beleids- plan zal in het najaar van 2028 (september - december) een grondige evaluatie en actualisatie gebeuren.

Dit zal gebeuren door een stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van het centraal kerkbestuur, de kerkfabriek, de parochieploeg, het gemeentebestuur en relevante socio-culturele stakeholders.

Voor de Sint-Apolloniakerk zal bij deze evaluatie drie jaar na de goedkeuring de eventuele neven- / herbestemming worden bekeken.

Onze-Lieve-Vrouwkerk - Onze-Lieve-Vrouw Lombeek : Valorisatie

Wij verwijzen voor de liturgische onderbouw van het onderstaande naar het document Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2025 deel Onze-Lieve-Vrouwkerk - parochie Onze-Lieve-Vrouw Lombeek.

Het liturgisch gebruik blijft de eerste en belangrijkste bestemming van het kerkgebouw.

De parochie Onze-Lieve-Vrouw Lombeek behoort tot de gemeente Roosdaal.
Het aantal inwoners van Roosdaal neemt jaarlijks toe.

Er is geen regelmatig openbaar vervoer in het weekeinde tussen deze parochie en andere parochiekerken van Roosdaal. Hierdoor is het mogelijk dat parochianen niet op eigen kracht in een andere parochiekerk de eucharistieviering kunnen bijwonen. Vandaar de wens dat er minstens om de 14 dagen een eucharistieviering in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw Lombeek plaatsvindt.

De huidige toegankelijkheid is eerder vermeld. In samenwerking met de Cultuurdienst van de provincie Vlaams-Brabant werd een bezoekersbrochure opgesteld waarvoor er heel wat belangstelling is bij de bezoekers (kostprijs 3 euro).

De mogelijkheid om het kerkgebouw nog op meer dagen voor het publiek open te stellen hangt af van de vrijwilligers die gevonden worden om tijdens deze bezoekdagen in de kerk aanwezig te zijn. Om veiligheidsredenen kan de kerk niet opengesteld worden zonder bewaking.

De kerkfabriek onderzoekt thans de mogelijkheid voor de aanleg van een toegang voor rolstoelgebruikers.

De kerkfabriek is in principe positief gesteld tegenover elke passende aanvraag voor het organiseren van concerten in de kerk.

Het kerkgebouw beschikt over een prachtige akoestiek evenals over het historisch Goynautorgel.

Zo zijn er reeds jaarlijks orgelconcerten, concerten van de plaatselijke fanfare en zangconcerten.

Wellicht zijn er in samenwerking met de Cultuurdienst van de gemeente Roosdaal meer mogelijkheden voor initiatieven in dat verband.

Wat de Onze-Lieve-Vrouwekerk betreft wordt dus gewerkt vanuit een valorisatie met occasionele culturele nevenactiviteiten, rekening houdend met de cultuur historische waarde (Mariaretabel), met het behoud en uitbouwen van de Mariaveringen.

Sint-Gaugericuskerk - Pamel: Valorisatie met intentie tot nevenbestemming

Wij verwijzen voor de liturgische onderbouw van het onderstaande naar het document Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2025 deel Sint-Gaugericus - parochie Pamel.

Het liturgisch gebruik blijft een belangrijke deelbestemming van het kerkgebouw.
Zie ook 2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.

De kerkfabriek heeft een integrale studie (zie hierboven onder 2.5.2) laten uitvoeren.
De besluiten van deze gemengde werkgroep zullen richtinggevend worden voor de bestemming van het kerkgebouw.

De kerkraad heeft in opvolging van deze besluiten in 2022, 2023 en 2024 reeds verkennende gesprekken gevoerd met verschillende partijen met een interesse aan het gebruik van bijkomende ruimte zoals opgenomen in scenario 4 van de boven vernoemde studie (gemeentebestuur, VZW Parochiale Werken Dekenij Lennik, Woonzorgcentrum Onze-Lieve-Vrouw Pamel).

De kerkraad heeft het initiatief genomen om in overleg te gaan met gespecialiseerde bedrijven die werkzaam zijn in de renovatie en herbestemming van onroerend erfgoed, al dan niet religieus onroerend erfgoed. Met het oog op het verwerven van gespecialiseerde kennis en ondersteuning, zowel technisch als financieel.

Met drie dergelijke dienstverleners (Erfgoedstudio, Herbé, Triginta) zijn voorafgaande gesprekken - aan de aanvraag tot indiening van een offerte - gevoerd in de periode oktober en november 2025. In een presentatie en gesprek daar-omtrent werd het voorwerp van de offerte verduidelijkt. Twee van deze dienstverleners hebben een offerte aan de kerkfabriek bezorgd. De laatste offerte dateert van einde maart 2026. De kerkraad voert een evaluatie/vergelijking uit van deze offertes. De Kerkfabriek heeft in haar beslissing van 1 juni 2026 beslist de herbestemmingsstudie te laten uitvoeren. De financiering ervan wordt opgenomen in het budget 2026 en meerjarenplan 2026 - 2031.

De resultaten van deze herbestemmingsstudie zullen bepalend zijn voor het project site kerk Pamel en de werkzaamheden die hieromtrent tijdens het nieuwe meerjarenplan 2026-2031 van de kerkfabriek van Pamel zullen kunnen plaatsvinden. De herbestemmingsstudie heeft tot doel een duurzaam, toekomstgericht, cultureel-maatschappelijk waardevol, sociale dienstverleningsgericht en financieel haalbaar project uit te werken.

In functie van de resultaten van het bovenstaande staat de kerkraad er helemaal voor open de kerk van Pamel, precies omwille van haar grootte, een gedeeltelijke nevenbestemming en/of herbestemming te geven.

Sint-Martinuskerk - Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Wij verwijzen voor de liturgische onderbouw van het onderstaande naar het document Pastoraal Plan Roosdaal ten behoeve van Kerkenbeleidsplan 2025 deel Sint-Martinus - parochie Strijtem.

Het liturgisch gebruik blijft de eerste en belangrijkste bestemming van het kerkgebouw.

De Godly Play-ruimte in de vroegere kapel is van start gegaan in 2024 met een jaarprogramma.

Vier vertellers houden maandelijks op woensdag en zaterdag vertellingen voor:

- leerkrachten van alle scholen in Roosdaal;
- alle kinderen die het wensen kunnen zich online inschrijven;
- alle eerste communicanten van het lopende catechesejaar;
- de vormelingen van het lopende catechesejaar;
- de volwassenen.

Alle initiatieven die de betekenis van het kerkgebouw versterken en bevorderen zijn toegestaan. Dit gebeurt meestal in samenwerking met de Gemeente, de Provincie Vlaams-Brabant en Vlaams Erfgoed of de VVV.

In verband met deze visie, zal er tijdens de tweede fase van de restauratie van de kerk een sanitaire installatie voorzien worden evenals de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers.

Er is geen regelmatig openbaar vervoer in het weekeinde tussen deze parochie en andere parochiekerken van Roosdaal. Hierdoor is het mogelijk dat parochianen niet op eigen kracht in een andere parochiekerk de eucharistieviering kunnen bijwonen. Vandaar de wens dat er minstens om de 14 dagen een eucharistieviering in de kerk van Sint - Martinus plaatsvindt.

Voor de Sint-Martinuskerk van Strijtem kan verder onderzocht worden hoever naar integratie / samenwerking met de bestaande culturele infrastructuur (jeugdhuis en gemeenschapscentrum) kan gezocht en gezorgd worden. Ook voor het niet-liturgisch gebruik heeft deze kerk veel bezoekers.

Van het gemeentelijk kerken beleids- plan zal in het najaar van 2028 (september - december) een grondige evaluatie en actualisatie gebeuren.

Dit zal gebeuren door een stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van het centraal kerkbestuur, de kerkfabriek, de parochieploeg, het gemeentebestuur en relevante socio-culturele stakeholders.

Voor de Sint-Martinuskerk zal bij deze evaluatie drie jaar na de goedkeuring de eventuele neven- / herbestemming worden bekeken.

Algemeen

Meer in het algemeen willen alle kerkgebouwen , ook zij met een eventuele toekomstige nevenbestemming en/of herbestemming, steeds de bestaande ruimte bewaren als ontmoetingsruimte / liturgische ruimte (gedeeltelijk in geval van eventuele toekomstige nevenbestemming en/ of herbestemming) .

Overleg tussen de verschillende betrokkenen (stakeholders)

Het centraal kerkbestuur heeft in het kader van de voorbereiding van de hernieuwing van het gemeentelijk kerkenbeleidsplan overleg gehad met de verschillende kerkraden in 2025 en 2026 (besprekingen van het centraal kerkbestuur met de voorzitters en penningmeesters op 24/2/2025, 1/7/2025, 3/2/2026). Een extract van het besluit van de bespreking van 26/5/2026 waar het gemeentelijk kerkenbeleidsplan in zijn definitieve vorm is goedgekeurd wordt bezorgd aan de toezichthoudende overheden en is in de praktijk vertaald in het laatste hoofdstuk met betrekking tot de toekomstvisie voor onze pastorale zone

Het centraal kerkbestuur en het college van burgemeester en schepenen hebben de inhoud van dit document overlegd op hun besprekingen van 23/12/2025 en 27/1/2026 . Er wordt met het college van burgemeester en schepenen een afsprakennota overeengekomen die het kader van het meerjarenplan 2026 - 2031 zal bevatten.

Van al deze besprekingen bestaan goedgekeurde verslagen.

Dit gemeentelijk kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen het gemeentebestuur van Roosdaal, het centraal kerkbestuur van Roosdaal en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Aartsbisdom Mechelen-Brussel op x/y/2026
- door de gemeenteraad van de gemeente Roosdaal op x/6/2026

Met opmerkingen [JG3]: Nog aan te passen.

Met opmerkingen [JG4]: Nog aan te passen.

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Alle onderstaande overwegingen met betrekking tot de uitwerking van de toekomstvisie en de daartoe noodzakelijke investeringen zijn opgenomen in het nieuwe (financiële) meerjarenplan 2026 - 2031 dat in 2026 in overleg met het gemeentebestuur is gefinaliseerd en goedgekeurd.

Het centraal kerkbestuur, als vertegenwoordiger van de verschillende kerkfabrieken, zal hierover met het gemeentebestuur afspraken maken (zie hiervoor mbt afsprakennota).

In navolging van het regelmatig overleg tijdens het aflopend meerjarenplan stellen we voor om met een vaste afvaardiging van het gemeentebestuur, in een regelmatig overleg met het centraal kerkbestuur, nadien de opvolging te doen van nieuwe afspraken en te streven naar een voortdurende actualisatie van het toekomstige meerjarenplan 2026-2031.

De steeds verder evoluerende maatschappelijke context noodzaakt een dergelijke intensieve opvolging en afstemming tussen centraal kerkbestuur en het gemeentebestuur.

Sint-Amanduskerk - Borchtlombeek: Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Investerings - meerjarenplan 2026-2031

Zoals hierboven onder punt 2.1.2 Beschrijving/bouw fysische toestand is aangegeven, dienen volgende werken te worden uitgevoerd.

Exterieur: verdere restauratie, behandeling calvarie.

Interieur: restauratie en behandeling houten elementen en meubilair: lambriseringen, doksaal, biechtstoelen, ..., restauratie altaar, restauratie schilderij (boven altaar), restauratie orgel, blootleggen polychromie (kruisweg)

Technieken: Installatie beveiliging (diefstal, brand)

WC installeren (ruimte inrichten, elektriciteit en water is al voorzien)

Toegangshelling mindervaliden.

Dit ligt in de lijn van beheersplan en van de Interieurescan Monumentenwacht d.d. 12/6/2025.

De buitenrestauratie o.a. van de westgevel is nodig. Deze werd gereinigd maar sommige stenen dienen nog te worden vervangen.

De calvarie is beschadigd en zou moeten hersteld worden.

Het houten interieur dient een serieuze beurt te krijgen.

In het altaar zit houtworm en het belangrijke schilderij is zwaar beschadigd. Er moet gehandeld worden als men dit wil redden van de schroot.

Een volledige restauratie van het Vanpethegemorgel is allicht te hoog gegrepen. Bij de laatste onderhoudsbeurt van het orgel werd de aandacht erop gevestigd dat hier nu meer nodig is dan het jaarlijks onderhoud en belangrijke herstellingen zich opdringen zoals: vervangen van de ventilator, uitblutsen van 4 grote frontpijpen, opfrissen/oliën van de meubelfaçade, Reinigen van het binnenpijpwerk.

Hierboven vermelde werken dienen voorrang te krijgen op het secuur blootleggen van de polychrome kruisweg.

Volgende werken zijn in samenspraak met het centraal kerkbestuur prioritair opgenomen in de investeringen voor het MJP 2026 -2031:

- het sanitair van de kerk (2026)

- de ventilatie (2026) / dakrenovatie (2027) en gevelrestauratie (2028) van het scoutslokaal

Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Hart van Maria - Kattem : Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Investerings

In linkerzijmuur (halfweg ter hoogte van biechtstoel) zijn enkele vochtplekken aanwezig, de dakgoot die hier-voor de oorzaak was is hersteld, er is de nodige tijd genomen om het vocht te laten opdrogen. Momenteel zijn er contacten met aannemers om het oude pleisterwerk, dat vochtig geweest is, te laten weg kappen en te herstellen, eveneens dient er een nieuwe verlaag aangebracht te worden.

Volgende werken zijn in samenspraak met het centraal kerkbestuur prioritair opgenomen in de investeringen voor het MJP 2026 -2031:

In de kerk is het verfwerk op meerdere plaatsen bevuild, een nieuwe verfbeurt van de binnenkant van de kerk dringt zich op in de komende jaren (2026).

De nodige contacten zijn gemaakt om een raming te laten maken van de kosten voor deze schilderwerken van de binnenkant van de kerk.

Aangezien geen toilet ter beschikking is voor de kerkbezoekers, dient het plaatsen van een toiletruimte te gebeuren (2027).

Het niet aanwezig zijn van een bliksembeveiliging op de kerk is geen veilige situatie, in de toekomst moet er zeker werk worden gemaakt om een conforme externe bliksembeveiliging te laten plaatsen (2026).

Sint-Apolloniakerk : Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Investeringsen

In de komende investeringsperiode dienen de restauratiewerkzaamheden uitgevoerd te worden die in de voorbije periode niet konden verwezenlijkt worden evenals de aankopen die de voorbije periode werden uitgesteld.

Volgende werken zijn in samenspraak met het centraal kerkbestuur prioritair opgenomen in de investeringen voor het MJP 2026 -2031:

De dringende restauratiewerkzaamheden aan de buiten- en binnengevels worden uitdrukkelijk aangeraden n.a.v. de inspecties door Monumentenwacht van 2019 en 2024.

Concreet dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden zoals die door Monumentenwacht worden aangeraden in hun rapporten, dit om verder verval van het kerkgebouw tegen te gaan (restauratie buitenvoegwerk zuidgevel & oostgevel -2026-2027; restauratie buitenvoegwerk noordgevel - 2028; hydrofuge - 2030; vervangen goten & dekstenen - 2031).

In 2026 wordt ook de brander in de pastorie aangepakt.

Voor sommige investeringen is er mogelijk een gedeeltelijke subsidiëring van de provincie. Waar dit het geval is, worden deze subsidies ook aangevraagd.

Onze-Lieve-Vrouwkerk – Onze-Lieve-Vrouw Lombeek : Valorisatie

Investeringsen

Teneinde het gebruik van het kerkgebouw in zijn liturgische bestemming evenals voor ander bestemmingen te valoriseren is het volgende wenselijk :

- herschildering van de plafonds van de zijbeuken en van het schip van de kerk
- restauratie van de grisailles in het hoogkoor
- restauratie van het schilderij De aanbidding der Wijzen(17de eeuw)
- aanschaf van tentoonstellingsvitrines voor het beschermde textiel (topstukken)
- heraanleg van het kasseipad rond de kerk
- eventuele vervanging van het leder van de blaasbalg van het orgel
- verbouwing van de pastorie

Volgende werken zijn in samenspraak met het centraal kerkbestuur prioritair opgenomen in de investeringen voor het MJP 2026 -2031:

- schilderwerken plafonds
- beveiliging & openstellen zuideringang
- vervanging blaasbalg orgel

Uitwerking toekomstvisie

Wegens de structurele band tussen het uitzonderlijk religieus-historisch kerkinterieur met als belangrijkste het Mariaretabel in een geklasseerd monument en de functie van de kerk als centrum voor liturgie en Mariaverering is het aangewezen deze functie ook in de toekomst in stand te houden. Deze functie kan gecombineerd worden met binnen dit kader passende tentoonstellingen en concerten. Wat dit laatste betreft biedt het historisch Goy-nautorgel en de akoestiek van de kerk ongetwijfeld mogelijkheden.

Sint-Gaugericuskerk - Pamel : Valorisatie met intentie tot nevenbestemming

Investerings

Zie ook 2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie hiervoor

Volgende werken zijn in samenspraak met het centraal kerkbestuur prioritair opgenomen in de investeringen voor het MJP 2026 -2031:

De kerkraad heeft het initiatief genomen om in overleg te gaan met gespecialiseerde bedrijven die werkzaam zijn in de renovatie en herbestemming van onroerend erfgoed, al dan niet religieus onroerend erfgoed. Met het oog op het verwerven van gespecialiseerde kennis en ondersteuning, zowel technisch als financieel.

Met drie dergelijke dienstverleners (Erfgoedstudio, Herbé, Triginta) zijn voorafgaande gesprekken - aan de aanvraag tot indiening van een offerte - gevoerd in de periode oktober en november 2025. In een presentatie en gesprek daaromtrent werd het voorwerp van de offerte verduidelijkt. Twee van deze dienstverleners hebben een offerte aan de kerkfabriek bezorgd. De laatste offerte dateert van einde maart 2026. De kerkraad voert een evaluatie/vergelijking uit van deze offertes.

De financiering daarvan wordt opgenomen in het budget 2026 en meerjarenplan 2026 - 2031.

De investeringen die hopelijk daaruit mogelijk zullen worden zullen in nauw overleg vooraf met het gemeentebestuur overlegd worden.

De werkzaamheden met de bovengenoemde gespecialiseerde bedrijven zijn er op gericht een project te ontwikkelen dat zoveel mogelijk budgetneutraal zal zijn, met andere woorden, dat in zijn eigen financiering voorziet. De rol en het aandeel van het gemeentebestuur in dat project kan niet onbelangrijk zijn en kan vereisen dat maximaal subsidiekanalen dienen aangeboord te worden.

De kerkfabriek wenst zo veel mogelijk werk te maken van de aanbevelingen van Monumentenwacht, gemaakt in hun inspectierapport van 15 september 2024. Wat investeringen betreft zal dat in het principe gaan om het grondig herstel/vernieuwen van ontbrekende leien, nokken, aansluitingslood, rotte bebording en lekkende dakgoten in het dak in de werkingsjaren 2026 - 2027 -2028.

Sint-Martinuskerk - Strijtem : Valorisatie met perspectief op nevenbestemming

Investeringsen

De volgende fase (in overleg met de architect en met Agentschap Onroerend Erfgoed) van de restauratie zal opgestart worden onder beheer en opvolging van de gemeente en kerkraad (ondersteund door studie bureau Studio Roma). De architect Studio Roma heeft in 2022 een voorontwerpnota opgesteld voor de verdere restauratie van het exterieur, het interieur en de kunstobjecten van de kerk. De kerkfabriek en de gemeente hebben de prioriteit gelegd op het terughangen van de gerestaureerde Stenen Catechismus. Hiervoor werd een (beperkt) budget overeengekomen van 500.000 euro, inclusief gewestelijke subsidies, hetgeen ingeschreven wordt in het meerjarenplan van de gemeente, als bouwheer. Het herbevestigen van de Stenen Catechismus kan echter enkel gebeuren in een gezonde bouwfysische toestand (gunstig binnenklimaat van de kerk). Een energieaudit van de kerk zou ons in staat kunnen stellen om gerichte keuzes en prioriteiten te stellen in de restauratie.

De gemeente zou deze studie bestellen in 2026. Daarnaast dienen er een aantal aandachtspunten uit het rapport van Monumentenwacht weggewerkt te worden. De verdere restauratiewerken kunnen pas nadien opgestart worden. De gemeente heeft naast de investeringssubsidies tbv 450.000 euro die zijn overeengekomen met het centraal kerkbestuur voor de MJP periode 2026 - 2031 voor de studie en de werken aan de Sint-Martinuskerk in haar meerjarenplan 2026-2031 een budget uitgetrokken van 350.000 euro.

Volgende werken zijn in samenspraak met het centraal kerkbestuur prioritair opgenomen in de investeringen voor het MJP 2026 -2031 van de kerkfabriek zelf: herbestemmingsstudie pastorie (met eigen middelen).

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het bestaande en voort te zetten regelmatig overleg tussen het centraal kerkbestuur en het gemeentebestuur na te gaan of het gemeentelijk kerken beleidsplan anno 2026 actueel blijft en of aanpassingen of wijzigingen noodzakelijk zijn.

Bovenstaande denksporen en mogelijkheden zullen gedurende de volgende maanden en jaren verder besproken en geëvalueerd worden binnen het centraal kerkbestuur en de kerkraden.

Van het gemeentelijk kerken beleidsplan zal uiterlijk in het najaar van 2028 (september - december) een grondige evaluatie en actualisatie gebeuren.

Dit zal bij voorkeur gebeuren door een gemengde stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van het centraal kerkbestuur, de pastorale zoneploeg, het gemeentebestuur en relevante socio-culturele stakeholders.

Indien er aanpassingen of wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit gemeentelijk kerken beleidsplan na goedkeuring door de bisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel en door de gemeenteraad van Roosdaal.

Van het gemeentelijk kerken beleidsplan zal driejaarlijks en een tweede keer in het najaar van 2030 (september - december) een grondige evaluatie en actualisatie gebeuren.

Handtekeningen (datum):

Centraal kerkbestuur Roosdaal,

Gemeentebestuur Roosdaal,

Bisdom

Inhoud

<u>Globale pastorale visie voor de parochies van Roosdaal</u>	1
<u>Welke Pastorale Plannen kozen de Parochies in Roosdaal?</u>	3
<u>Gebed</u>	10

Globale pastorale visie voor de parochies van Roosdaal

1. Bij het uitwerken van de Pastorale Plannen voor de parochies van Roosdaal ging pastoor Kris Van den Bossche uit van volgende basisovertuiging: de Pastorale Plannen hebben twee hoofdkwaliteiten nodig opdat een parochie en haar kerkgebouw in de toekomst tot bloei kunnen komen en een algemeen gedragen waarde in de samenleving verwerven:
 - 1.1. kerkelijk: de Pastorale Plannen moeten sterk missionair zijn opdat de brug kan gemaakt worden naar de geloofsbeleving van de jonge generaties.
 - 1.2. maatschappelijk: de Pastorale Plannen moeten zodanig uitgebouwd zijn dat ze aan de kerkgebouwen een duidelijke maatschappelijke rol geven die een daadwerkelijke en authentiek christelijke bijdrage levert aan de reële noden en wensen van de hedendaagse mensenfamilie.
2. De Pastorale Plannen zijn gebaseerd op drie domeinen van dialoog tussen Kerk en wereld, aangeduid door het Tweede Vaticaans Concilie in het document Gaudium et Spes:
 1. de waardigheid van de menselijke persoon

2. de mensengemeenschap
3. de menselijke activiteit in de gehele wereld
3. We hebben in Roosdaal een breed overleg gehouden met zes Kerkgesprekken in de winter van 2023-2024 die dienden als verkenning van het terrein. Er volgden in de lente 2024 drie Plangesprekken met de presentatie van 11 planvoorstellen die ook breder werden bekend gemaakt via filmpjes op YouTube ([klik hier](#)) (plannen 1 tot 11). In de Paastijd 2024 hebben wij de gesprekken afgerond in zes Plangesprekken per parochie. Zo werden tenslotte de zes Pastorale Plannen gekozen en vormgegeven. Op 3 juni 2024 werden de plannen besproken met onze hulpbisschop, mgr. Koen Vanhoutte, en op 4 juni 2024 met onze bisschop, mgr. Luc Terlinden. De plannen werden in hun geheel gepresenteerd in de Zoneraad van 26 juni 2024. Zo hebben we gestreefd naar een ruime, kerkelijke gedragenheid.
4. In de parochies van Roosdaal zijn sedertdien kleine kernen gevormd die meteen aan de slag zijn gegaan om hun plannen te laten groeien in de komende vijf jaren. Hierover meer details verderop in de voorstelling van de plannen. In het huidige moment dragen de plannen volgende benamingen:
 - Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek: De Kerk in onze kerk
 - Strijtem: Natuur en wereld in onze kerk
 - Kattem: Een open kerk waar ruimte is voor noden
 - Borchtlombeek: Kunst in onze kerk
 - Ledeberg: Een warme kerk in groei
 - Pamel: Een warme kerk
5. Zoals reeds gezegd dienen de gekozen thema's niet alleen een kerkelijk maar ook een maatschappelijk doel. Ze zullen dan ook mensen aantrekken volgens hun persoonlijke interesses en noden.
 - 5.1. Zo zal een samenwerking ontstaan over de grenzen van de parochies heen. Vanuit heel Roosdaal en van buiten Roosdaal kunnen christenen aansluiten bij thema's die hen bijzonder aanspreken.
 - 5.2. Er zal in elk van de plannen ook samenwerking gezocht worden met partners die niet onmiddellijk behoren tot onze bekende, parochiale kringen. Via deze weg zoeken we als kerkgemeenschap meer naar buiten te treden en ook versterking voor onze werkingen te vinden.

Het is helemaal eigen aan de Pastorale Plannen dat zij gaandeweg, in de periode 2025-2031, voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd worden.

Voor de komende vijf jaar sturen deze pastorale plannen aan op:

- Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek: valorisatie

- Strijtem: valorisatie met perspectief op nevenbestemming
 - Kattem: valorisatie met perspectief op nevenbestemming
 - Borchtlombeek: valorisatie met perspectief op nevenbestemming
 - Ledeberg: valorisatie met perspectief op nevenbestemming
 - Pamel: valorisatie met intentie tot nevenbestemming
6. Het is helemaal eigen aan de Pastorale Plannen dat zij in samenwerking met de gevonden Partners gaandeweg, in de periode 2025-2031, voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd worden. Onderstaande overzicht moet ook in die zin gelezen worden. Maar de doelstelling blijft altijd een dialoog tussen Kerk en Wereld die vruchtbaar is zowel kerkelijk als maatschappelijk.
7. Elk Pastoraal Plan heeft aandacht voor 4 belangrijke componenten voor de ontwikkeling van het plan op termijn:
- 7.1. Thema's en aanverwante activiteiten
 - 7.2. Partners
 - 7.3. Evangeliserend perspectief
 - 7.4. Sacramenten

Welke Pastorale Plannen kozen de Parochies in Roosdaal?

1. Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

Pastoraal Plan: “De Kerk in onze kerk” (plan 7).

Dit wordt onze Zondagsgemeenschap.

Kerngroep van het eerste uur:

- Pastoor Kris
- Anne-Marie Magnus samen met haar gebedsgroep van Foccolare.

- Kris Van Rechem

Contactpersoon vanuit de Zoneploeg: Anne-Marie Magnus

Partners

- Catechumenaat algemeen: Kristl Van Cleemput
- Catechumenaat Doopsel: Koen Verheire
- Catechumenaat Eucharistie: Geert Narinx
- Woord delen: Ton Jongstra, verantwoordelijke priester van Foccolare
- Christelijke getuigenissen vanuit alle andere kerken.

Focus van het eerste uur:

- het Woord delen en mekaars taal leren kennen: een oefening voor zowel priester als volk.
- Catechumenaat van het Doopsel: vanuit Ternat zal een kandidaat-catechumeen ontvangen worden in de komende weken.
- Catechumenaat van de Eucharistie: een belangrijk aandachtspunt dat in Roosdaal de pastoor en de parochianen van mekaar leren oms amen tenvolle Eucharistie te vieren.

Thema's en aanverwante activiteiten in de loop der jaren:

- Christen worden, de weg van de Catechumenen
- Catechese voor volwassenen
- Eucharistie herontdekken
- Eucharistische aanbidding
- Taizé-vieringen
- Biechtgelegenheid
- Lectio Divina
- Getijdengebed
- Rozenkrans aan de vooravond van een uitvaart
- Geestelijke begeleiding
- Viering van de Eerste vrijdag van de maand:
 - Kruisweg

- oStille aanbidding
- Night Fever
- Gebedsgroep voor priesterroepingen
- Zondagsgemeenschap

Evangeliserend perspectief:

“Wees blij en juich” (paus Franciscus): Over de roeping tot heiligheid in de hedendaagse wereld

Sacramenten: DOOPSEL – VORMSEL – EUCHARISTIE

2. Ledeberg

Pastoraal Plan: “Een warme kerk in groei” (cfr. plan 8 in combinatie met plan 4).

Kerngroep van het eerste uur:

- pastoor Kris
- jeugdpastor van Regio Halle: Samuel Van Roosbroeck

Contact persoon vanuit de Zoneploeg: pastoor Kris

Partners van het eerste uur:

- directie en leerkrachten van het nabijgelegen Instituut Maria Immaculata
- gemeentelijke jeugddienst (verkenkend)
- samenwerking kerk-school op pastorale en ruimtelijke niveaus

Focus van het eerste uur:

- Getuigenis van pastoor Kris in de klassen (hoogste graad secundair) als ingenieur en priester
- Verwerking van dit getuigenis in samenwerking met jeugdpastor Samuel

Thema's en aanverwante activiteiten in de loop der jaren:

- voor jongeren:
 - o Wat doe je graag?
 - o Wat kan je goed?
 - o jeugdbeweging, scholen
 - o Studeren, Examenstress, Pesten, Studiekeuze
 - o Kaarten, Zingen, Misdiensers
 - o Catechese (eerste communie – vormsel)
 - o Post-catechese: bv. Pizza en film / debat of gebedsmoment en activiteit / bowling...
 - o Misdiensers met activiteit 2x/jaar
- Warm onthaal, Kindernevendienst, Gezinsviering 1x/maand, Na de mis b.v. om de 2 maanden: aperitief van de parochie en iedereen praat met iemand die nog onbekend is, vervoer naar de mis, baby-sitting
- Koor
- Godly Play
 - o Catechese + andere leeftijden
- Jonge gezinnen:
 - o Alpha-cursus
 - Gastvrijheid: maaltijd of virtueel
 - Inleiding: thema's verkennen van leven en geloof
 - Gesprek
 - o -> interactie tussen de generaties
- bezinningsruimte voor jongeren en schoolcontext
- aanwezigheid en nabijheid van de pastoor in het schoolleven
- tijdelijk gedeeld gebruik van kerkruimtes voor ontmoeting en vorming

Partners op langere termijn:

- De initiatieven van Kamino: www.kamino.be
- De participatie van Godly Play Vlaanderen, met stimulans vanuit parochie Strijtem
- Emmanuel-gemeenschap: <https://emmanuelvlaanderen.be>
 - o Wandeltocht voor moeders
 - o Emmanuel zangdag

- o Art of Faith festival
- o Zomerweekend
- <https://alphavlaanderen.be/home/> en de ervaringen hiervan in parochie Pamel

Evangeliserend perspectief:

- “Christus leeft”: paus Franciscus schrijft aan de jongeren en aan heel het volk van God
- Een gemeenschap creëren met intergenerationeel contact in en rond de geloofsgemeenschap

Sacramenten

- initiatiesacramenten

3. Strijtem

Pastoraal Plan: Natuur en wereld in onze kerk

Kerngroep van het eerste uur:

- Greet Bulté
- Björn Baevegems

Contactpersoon vanuit de Zoneploeg: Frans Van Elsen

Thema's en aanverwante activiteiten:

- Verbinding tussen geloof, natuur en schepping
- Educatieve en contemplatieve vormen rond kerk, landschap en erfgoed
- Culturele ontsluiting van het religieus patrimonium (glasramen, stenen catechismus, Godly Play-verhalen, pastorie)
- Godly Play als intergenerationele geloofstaal voor kinderen, jongeren en volwassenen
- Open en gastvrije kerk met educatieve en contemplatieve functies
- Rondleidingen, storytelling en ontsluiting van religieus erfgoed

- Verbinding tussen geloof, cultuur, kunst en natuur
- Kapellenpastoraal en religieuze wandelingen
- Kerk als ontmoetingsruimte voor verenigingen, onderwijs en cultuur
- Samenwerking kerk–school in het kader van zingeving en godsdienstonderwijs

Partners:

- Natuurpunt (verkennde samenwerking)
- Toeristische actoren
- Dienst Cultuur Roosdaal
- Kerkfabriek Strijtem
- Koetshuis Strijtem
- Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans (afdeling Roosdaal / MPC Strijtem)
- Gemeentelijke diensten Cultuur en Erfgoed
- Open Churches
- Nabijgelegen scholen:
 - Triangel Strijtem
 - MPC Sint-Franciscus Strijtem
 - Sint-Amandusschool Borchtlombeek
 - IMI Ledeberg
- Lokale verenigingen (o.m. KLJ, Gezinsbond, Ziekenzorg, SAM)

Focus van het eerste uur:

- De Godly Play-ruimte in de vroegere weekkapel is klaar om van start te gaan met een stevig jaarprogramma voor het werkjaar 2024-2025. Vier vertellers (Greet Bulté, Marieken Van Nuffel, Kris Van Rechem, pastoor Kris) zullen in een maandelijks ritme op woensdag en zaterdag vertellingen houden voor:
 - Leerkrachten van alle scholen in Roosdaal (als kennismaking)
 - Alle kinderen die het wensen en die online kunnen inschrijven
 - De eerste communicanten van het lopende catechesejaar
 - De vormelingen van het lopende catechesejaar

- Volwassenen

4. Pamel

Pastoraal Plan: “Een warme kerk” (cfr. plan 8).

Contactpersoon vanuit de Zoneploeg: Benny Hautman

Kerngroep van het eerste uur:

- pastoor Kris
- Benny Hautman
- Christophe Bid-Hayen (Pamel)
- Kris Van Rechem (Ledeberg)

Partners van het eerste uur:

- de gemeente zoekt een plaats voor een Sociaal Huis
- de kerkraad zoekt een partner via Triginta in het kader van een nevenbestemming voor de kerk

Focus van het eerste uur:

- bewustmaking in het dorp dat we in Pamel weer liturgie vieren in de Sint-Gaugericus-kerk.
- de kerngroep is ingeschreven voor de opleiding Alpha-cursus op zaterdag, 14 september 2024 (<https://alphavlaanderen.be/home/>). Ondertussen hebben wij 11 Alpha Roosdaal-avonden gehouden in de herfst 2025 in Ons Huis (maaltijd, film, gesprek) en waren 14 mensen heel enthousiast en “warm verbonden”.

Thema’s en aanverwante activiteiten:

- Jonge gezinnen:
 - o Alpha-cursus
 - Gastvrijheid: maaltijd of virtueel
 - Inleiding: thema’s verkennen van leven en geloof

- Gesprek
 - -> interactie tussen de generaties
- Warm onthaal, Kindernevendienst, Gezinsviering 1x/maand, Na de mis b.v. om de 2 maanden: aperitief van de parochie en iedereen praat met iemand die nog onbekend is, vervoer naar de mis, baby-sitting
- Koor
- Voor de jongeren:
 - Catechese (eerste communie – vormsel)
 - Post-catechese: bv. Pizza en film / debat of gebedsmoment en activiteit / bowling...
 - Misdienaars met activiteit 2x/jaar
- Nabijheid en zorg in de laatste levensfase
- Verkenning van nieuwe liturgische en gemeenschapsruimtes
- Dialoog tussen parochiegemeenschap en dorpsontwikkeling

Partners:

- <https://alphavlaanderen.be/home/>
- Gemeente Roosdaal (in het kader van centrumontwikkeling en Vrijtijdshuis)
- Woon- en Zorgcentrum Pamel (verkennend, o.m. rond palliatieve zorg)
- Studiebureaus i.v.m. toekomstvisie en uitwerking nevenbestemming kerkgebouw

Evangeliserend perspectief:

- Een gemeenschap creëren met intergenerationeel contact in en rond de geloofsgemeenschap

Sacrament

- INITIATIESACRAMENTEN

5. Kattem

Pastoraal Plan: “Een open kerk met ruimte voor nood” (cfr. plan 6).

Kerngroep van het eerste uur:

- Greta Van der Plas
- Guy Verspeet

Contactpersoon vanuit de Zoneploeg: Lambertine de Bethune

Pastoraal Plan: Een open kerk waar ruimte is voor noden.

A. Beschrijving door de plaatselijke werkgroep:

Voorstel van parochie Kattem:

- het voorstel van de Zoneploeg voor Kattem - “Nood in de kerk” - willen we opentrekken tot: “Een open kerk waar ruimte is voor noden”.
- Ons blijven inzetten voor onze kerk met een luisterend oor naar de noden van onze parochianen
- Niet vastpinnen op elke 1 punt, maar ons inzetten voor een ‘totale kerk’
- De nood in onze kerk is : dat er veel oudere mensen op Kattem wonen die nood hebben aan een kerk/kapel om er even te vertoeven, tot rust te komen, een babbel doen met OLV en een kaarsje doen branden. Maar er is ook nood aan vieringen, we moeten al zoveel missen (we hebben geen Eerste Communie, we hebben geen Vormsel . . .)
- open kerk: ideeën hierrond zijn bekendmaking, verwelkoming van parochianen, duidelijk maken dat de kerk open is, geïnteresseerden informatie bieden (brochures kerknet, Informatieborden, ...)
- open kerk: een proefproject opstarten : praatmomenten, babbelmomenten in de kerk met ons, is vorming, opleiding nodig ?
- Ziekenzorg project (samen met Samana): moet dat er komen in Kattem ?
- Nood aan speciale momenten/thema’s in de kerk, bv gezinsvieringen met veel aandacht voor voldoende en juiste communicatie
- De kerk blijven openzetten voor andere projecten: bv lokale kunstenaars, muzikanten, concerten, seniorenavond, jeugdactiviteiten

De trouwe Kattemse parochianen moeten we blijven koesteren, verzorgen en Kattem moet een bruisende parochie zijn.

Sterke punten van Kattem:

De kerk is gebouwd en onderhouden door de Kattemnaren zelf, onze grootouders bouwden die zelf met de actieve steun en het enthousiasme van hun toenmalige pastoor

- Kattem is één van de weinige kerken die op zondag gans de dag open is
- onze Kapel is in de zomermaanden alle dagen open van 7 uur tot 19 uur en in de wintermaanden van 9 tot 17 uur
- qua kostprijs: in onderhoud en verwarming is onze kerk de goedkoopste van Roosdaal.

Overleg, duidelijkheid, openheid, samenwerking en eerlijkheid tussen alle betrokkenen (pastoor, zoneploeg, parochiekern) ivm werking parochie Kattem zijn essentieel om tot resultaten te kunnen komen.

De woorden van Jezus zijn onze fundamenten, deze moeten we verzorgen, koesteren en vooral verder laten leven in onze Kattemse kerk.

B. Aanvulling vanuit de Zoneploeg (plan 6):

Thema's en aanverwante activiteiten in de loop der jaren:

- Zieken
- Eenzaamheid
- Leven met een handicap
- Op pensioen gaan
- Zorg
- buurthuisfunctie in de kerk: ontmoeting, luisterend oor, laagdrempelig onthaal
- informele zorg en aandacht voor verborgen armoede
- kiosk- of ontmoetingspunt met sociale doorverwijzing (bv. Zender-pas)

Partners:

- Samana
- OKRA
- OCMW Roosdaal
- Gemeentelijke sociale diensten
- Lokale welzijnsinitiatieven
- Woon- en Zorgcentrum Pamel
- MPI Sint-Franciscus Strijtem

Evangeliserend perspectief:

- Fratelli tutti (paus Franciscus) Over broederlijkheid en sociale vriendschap
 - o Dialoog en vriendschap in de samenleving
 - o Wegen naar hernieuwde ontmoeting

Sacrament

- ZIEKENZALVING

6. Borchtlombeek

Pastoraal Plan: “Kunst in onze kerk” (cfr. plan 11).

Kerngroep van het eerste uur:

- Kris Van Rechem
- Rudy Segers

Contactpersoon vanuit de Zoneploeg: Kris Van Rechem

Focus van het eerste uur:

- het “schrijven” van religieuze iconen (Kris)
- leren charismatisch zingen vanuit gebed en contemplatie (Rudy)

Partners van het eerste uur:

- scholen voor icoon-schilderen
- Emmanuel-gemeenschap

Thema's en aanverwante activiteiten:

- beeldende kunst
- muziek
- woord
- dans
- fotografie
- maandelijks atelier ‘iconen schrijven’ als open kunst- en bezinningsmoment
- verbinding tussen kunst, zorg en sociale initiatieven in de dorpskern
- kunst als laagdrempelige vorm van ontmoeting en zingeving

Partners

- het voorbeeld van pastoor Cuylits in de kerk van Strijtem
- Iconenschilders (Monialen van Opgrimbie, ...)
- Academies in het Koetshuis: <https://roosdaal.be/opleiding-en-werken/academies>
- E.H. Patrick van der Vorst: kunstwerk bij het dagelijks Evangelie: <https://christian.art/nl/>
- Crea-clubs van OKRA, Ferm en Femma (ondermeer: beeldjes voor Godly Play maken)
- Dienst Onderwijs Roosdaal
- Gemeentelijke diensten i.k.v. het ‘Pentagon’ (Clubhuis Joachim, Huis van het Kind)
- Voedselbank Leerbeek (indirecte samenwerking via nabijgelegen initiatieven)

Evangeliserend perspectief

- Laudato Si (paus Franciscus):
 - o Expressie vanuit de natuur
 - o Expressie als de natuur

Sacrament

- Alle liturgie
- Paus Franciscus:
 - o Sacramentele tekens en het vieren van de rust
 - o Eucharistie: een daad van kosmische liefde

Gebed

Heer Jezus Christus. Gij zijt ons tegemoetgekomen. Gij zijt als God en mens ons bestaan komen delen. Gij hebt ons verzoend met de Vader. Gij zijt onze weg geworden. Ga ons voor in de pastorale plannen van Roosdaal. Verenig, zoals altijd en overal, de schapen van uw kudde. Laat uw zegen rijkelijk rusten op allen die zoekende zijn. Breng ons allen Thuis. In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

+ pastoor Kris Van den Bossche, 1 juli 2024.